

**CREACIÓ D'UNA BASE DE
DADES PER AL FONS DE
PORTADES SOLTES DEL CRAI
BIBLIOTECA DE RESERVA DE
LA UNIVERSITAT DE
BARCELONA**

Lluís Segura Grifell

**Estudiant de Grau d'Informació i
Documentació**

**UNIVERSITAT DE
BARCELONA**

Barcelona, 17-01-2019

Tutoritzat per: Jesús Gascón

Agraeixo el suport rebut per part del personal del CRAI Biblioteca de Reserva, així com del tutor Jesús Gascón, en quan a la realització d'aquest projecte.

SUMARI

1.	INTRODUCCIÓ	5
2.	OBJECTIUS	7
3.	METODOLOGIA DE TREBALL	8
4.	ANÀLISI DEL CONTEXT	10
	4.1. CRAI de Reserva de la UB	10
	4.2. Fons de portades soltes	11
	4.3. Usuaris	16
5.	NECESSITATS D'INFORMACIÓ	18
6.	CARACTERÍSTIQUES DEL FONS A INCORPORAR A LA BASE DE DADES	19
	6.1. Particularitats de les portades corresponents a llibres antics	21
7.	COMPARATIVA DE BASES DE DADES SIMILARS	26
	7.1. Funcionalitats dels catàlegs	32
8.	DISSENY DE LA BASE DE DADES	35
	8.1. Model conceptual Entitat-Relació	37
	8.2. Llistat de propietats	39
	8.3. Esquema de dades	42
	8.4. Diccionari de dades	43
9.	REGISTRES CATALOGRÀFICS	45
	9.1. Exemple 1	45
	9.2. Exemple 2	47
	9.3. Exemple 3	49
	9.4. Exemple 4	51
10.	INTRODUCCIÓ DE LES DADES A UN PROGRAMARI	54

11. FUTURS ASPECTES A TREBALLAR	60
11.1. Recomanacions sobre el disseny d'una interfície	61
12. CONCLUSIONS	63
13. BIBLIOGRAFIA	65
14. ANNEXES	70
A.1 Llista de propietats definides	70
A.2 Diccionari de dades	73
A3. Apèndixs	95
Apèndix 1	95
Apèndix 2	96
Apèndix 3	96
Apèndix 4	97
Apèndix 5	97

1. INTRODUCCIÓ

En el desenvolupament d'aquest treball es troba una proposta de disseny d'una base de dades per el fons de portades soltes, preservat a la biblioteca del CRAI de reserva de la UB.

En aquests últims anys, la biblioteca ha estat treballant per tal d'ordenar les portades i d'aquesta manera millorar l'estat de preservació en què es trobaven. El treball d'ordenació de les portades va acabar amb l'ajuda de la estudiant de Màster de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials, Elena De La Rosa, que va centrar el seu treball de fi de màster en aquest fons¹. De manera exhaustiva, en aquest treball de màster es dóna informació sobre la història del fons, l'estat físic que presenta actualment i els tractaments realitzats a la documentació per a la seva correcta preservació.

El fons de portades soltes es tracta d'un conjunt d'impresos antics, la majoria d'ells impresos a diferents ciutats europees, que daten del segle XV fins a inicis del segle XIX, majoritàriament. Aquests documents presenten una peculiaritat que els fa diferents a altres fons. Es tracten d'impresos en què es va arrencar la portada per conservar-la i la resta del document va ser expurgat. En alguns casos també es troben altres parts inicials dels documents.

Per tal de crear la base de dades ha estat necessari realitzar un anàlisi de l'entorn per determinar quines són les característiques del fons i les necessitats de la biblioteca. Posteriorment, s'han analitzat diferents catàlegs existents sobre fons patrimonials del nostre entorn per analitzar el tractament realitzat en els recursos catalogats. Amb aquesta informació extreta i la consulta de bibliografia sobre quines característiques presenten els impresos antics, s'ha creat un disseny per a la base de dades definint un diccionari de dades amb totes les propietats i criteris necessaris per a catalogar. També s'ha creat un petit manual per tal d'incorporar les dades al programari seleccionat.

La incorporació del fons a la base de dades també ajuda a reduir la degradació del fons, ja que permet que els usuaris interessats en algun aspecte d'aquest

---

¹ Rosa Regot, E. De La. *La mutilació del patrimoni i la seva recuperació. Estudi i projecte de tractament del fons de portades soltes del CRAI Biblioteca de Reserva (Universitat de Barcelona)*. Barcelona, 2016. <<http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/105902>>.

fons puguin respondre les seves necessitats gràcies a la consulta de la base de dades. Per aquest motiu, es pretén crear una base de dades que incorpori totes les dades que es puguin extreure dels propis documents.

La importància en la conservació d'aquest fons es justifica perquè forma part del patrimoni cultural. Tal com s'explica a la llei del patrimoni cultural català², formen part del patrimoni bibliogràfic: "els béns compresos en fons conservats en biblioteques de titularitat pública". Aquests documents, produïts entre els segles XV i principis del XIX, representen un testimoni real que relaten uns fets succeïts en un moment donat i que expliquen el passat d'una societat. Per aquest motiu, la humanitat ha de responsabilitzar-se que aquest patrimoni passi a generacions futures amb les millors condicions, tal com es comenta al principi de la citada llei.

També es pot enllaçar amb el que estableix la UNESCO en la seva iniciativa anomenada Memòria del Món, que explica que es pot considerar patrimoni aquells materials conservats per institucions culturals, com poden ser les biblioteques, que presenten un valor simbòlic per a la comunitat i que es tracten de materials originals que amb la seva desaparició suposaria un empobriment per a la cultura.³

---

² Catalunya. Llei 97/1993, de 11 d'octubre, del patrimoni cultural català. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

³ Castano, W; Restrepo Fernández, M.C. "Los repositorios como herramienta para la recuperación del patrimonio bibliográfico: El caso de seis bibliotecas públicas municipales del departamento de Antioquia". *Revista Interamericana de Bibliotecología*. Vol. 39, No. 1 (2016), p. 57-68. <<https://ssrn.com/abstract=2947005>>.

2. OBJECTIUS

El principal objectiu en la realització d'aquest treball és donar resposta a la necessitat de crear una proposta d'una base de dades d'acord amb els requisits d'un fons en concret, com és en aquest cas el fons de portades de la biblioteca de reserva de la UB.

Coneixent tota aquesta informació, es podrà realitzar una base de dades perquè els usuaris puguin extreure tota la informació del seu interès visualitzant registres de la base de dades sense la necessitat d'haver de consultar directament el fons.

Amb la creació d'aquesta base de dades es permet facilitar la relació entre el fons amb l'usuari, de manera que ajuda a donar-li més sortida a aquest fons preservat. Gràcies als anàlisis que es podran fer a través de les combinacions de dades incorporades, es permetrà la realització d'estudis sobre diverses matèries.

La creació d'aquesta base de dades no respon als mateixos interessos que pot tenir un altre catàleg bibliogràfic. En el cas de la majoria d'aquests catàlegs, l'usuari realitza cerques per tal de trobar recursos que el pugin ajudar en les seves necessitats. Un cop realitzada la cerca, a l'usuari li interessa conèixer el contingut informatiu dels recursos seleccionats.

En el cas de la base de dades per a portades soltes, el focus d'interès són les mateixes portades i tot el que se'n pot extreure, incloent tant les dades i elements continguts en elles, com el simple fet de donar a conèixer quines són aquestes portades que en algun moment de la història de la biblioteca van formar part del propi fons abans de ser arrencades.

3. METODOLOGIA DE TREBALL

Per tal de començar a conèixer de què tractava aquest fons s'ha realitzat una primera cerca a Cercabib per tal de trobar informació sobre la biblioteca de reserva de la UB, així com del fons de portades soltes. En aquest cas s'ha utilitzat l'expressió de cerca: *("fons de portades soltes") / d:("CRAI Biblioteca de Reserva") l:cat y:[2008-2018]*, recuperant una cinquantena de resultats.

Un altre tipus d'informació que ha estat necessari és relacionada amb les característiques que presenten els impresos antics i més concretament els elements de les portades.

Per tal de definir les característiques del fons s'han pogut consultar alguns exemplars de portades. Per això, s'han seleccionat algunes caixes a l'atzar per veure el seu contingut. Les caixes seleccionades corresponen a documentació impresa a Lió, Roma, Venècia i Catalunya. En aquestes caixes es troben portades corresponents a diferents mides, amb l'excepció de les portades de grans dimensions que no hi caben.

Per tal de concretar quina part del fons ha de poder ser incorporada a la base de dades i poder descartar quina no en forma part, també s'han visualitzat altres caixes corresponents a fulls solts (es tracten de portades o pàgines interiors dels documents que no s'han pogut incorporar a cap altra caixa), manuscrits, fulls en blanc, il·lustracions, i documentació posterior a 1820.

Aquesta informació s'ha complementat amb la cerca de recursos sobre la descripció d'impresos antics. Aquesta consulta s'ha pogut resoldre amb l'expressió: *d:(Catalogació de llibres rars i preciosos) y:[2008-2018]*.

Per tal de trobar documents enregistrats en un catàleg amb característiques similars a la del fons s'han realitzat cerques a diferents catàlegs que preserven documentació patrimonial. En el cas dels catàlegs de la Universitat de Barcelona i la Biblioteca de Catalunya, en la cerca avançada, s'ha introduït el terme "exemplar incomplet". Dins dels filtres s'ha seleccionat "llibres" com a tipus de material, i s'ha especificat anterior a l'any "1820". En el cas de la UB s'ha seleccionat "fons antic".

En la última part del treball, s'ha realitzat la cerca: *d:(isbd) d:(rda) y:[2014-2018]*, per tal de conèixer la compatibilitat dels estàndards ISBD i RDA. Per aquesta part més tècnica del treball, també s'han consultat diferents catàlegs i biblioteques virtuals per conèixer el seu funcionament.

En el transcurs d'aquest treball, també s'han extret recursos a partir de la bibliografia d'altres documents trobats, així com la consulta de materials aconsellats en diferents assignatures del Grau d'Informació i Documentació. També s'ha pogut disposar del personal del CRAI Biblioteca de Reserva, així com del tutor de pràctiques, per tal de consultar diferents dubtes i ampliar la informació per a la millora d'aquest treball.

4. ANÀLISI DEL CONTEXT

4.1. CRAI de Reserva de la UB

El CRAI Biblioteca de Reserva de la Universitat de Barcelona es troba situada a la primera planta de l'edifici històric de la universitat, juntament amb les biblioteques de les facultats de Lletres i matemàtiques. El seu fons es troba distribuït en diferents sales i espais de l'edifici històric⁴, compartint espais amb la Biblioteca de Lletres.

Bona part d'aquest fons és fruit de la desamortització de l'any 1835, que a falta d'una biblioteca provincial, es va decidir conservar a la universitat. De fet, actualment a la UB se li assigna la custòdia de la biblioteca provincial. També conforma la biblioteca bona part de la documentació preservada fins aquell moment a la Universitat de Cervera que degut a la restauració de la Universitat de Barcelona es va decidir transferir-la. Finalment s'han de destacar les posteriors donacions realitzades al llarg de la seva existència, com per exemple la col·lecció de Rudolf Grewe sobre gastronomia i estudis de l'alimentació.⁵

Tot aquest conjunt conforma un total de 7 km de fons lineal aproximadament, i correspon a documentació anterior a l'any 1820. D'entre aquesta documentació es troben un seguit de tipologies diverses: manuscrits, incunables, llibres impresos, gravats i pergamins; així com diverses col·leccions especials, com per exemple el fons bibliogràfic de la Guerra de Successió o el de Ramon Llull. Explorant l'apartat del CRAI Biblioteca de Reserva dins del lloc web del CRAI de la UB⁶, es pot veure tot un llistat de col·leccions digitals que s'alberguen a diferents repositoris en els que col·laboren com el BiPaDI o la Memòria Digital de Catalunya.

Un altre aspecte que cal destacar és la existència de les bases de dades d'Antics posseïdors i Marques d'impressors que es gestionen des de la

---

⁴ Amb excepció del fons de reserva de dret que està ubicat a la Biblioteca de Dret.

⁵ Verger Arce, N. "La Biblioteca de Reserva de la Universitat de Barcelona". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 21 (desembre).

⁶ Universitat de Barcelona. *Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació: CRAI Biblioteca de Reserva*. <<http://crai.ub.edu/ca/coneix-el-crai/biblioteques/biblioteca-reserva>>.

biblioteca i que permeten ampliar la informació que es pot trobar en el catàleg de la UB.

4.2. Fons de portades soltes

El fons de portades soltes de la biblioteca de reserva de la Universitat de Barcelona el compon més de 67.000 documents, que corresponen a 162 caixes i 37 carpetes. Es tracta d'un fons tancat en què la major part està format per portades de llibres impresos, però també es troben algunes parts internes com per exemple pròlegs o introduccions, tant si estan acompanyats de la seva respectiva portada com si no.

Una part de la documentació que forma aquest fons es tracten d'exemplars que també hi ha una còpia al CRAI Biblioteca de Reserva, però en alguns casos es troben exemplars únics en el conjunt de tot el fons preservat a la biblioteca.

Pel que respecta a la seva difusió, tot aquest fons es troba exclusivament en suport paper. En aquests moments no està previst la seva digitalització. Tot i que no es troba el contingut temàtic dels documents, també podria ser interessant la seva digitalització. En un futur, si es comptés amb els recursos necessaris, es podria valorar la digitalització d'alguna part si hi haguessin investigadors interessats en estudiar el fons.

L'estudi sobre l'origen d'aquest fons es troba en el treball de màster elaborat per l'estudiant Elena De La Rosa Regot⁷. En aquest treball s'explica que l'any 1937, tot sembla indicar, que Francesc Nabot i Tomàs, llavors auxiliar de la biblioteca, va procedir a separar bona part de les portades que actualment es troben en el fons de portades soltes. Però no totes les portades van ser arrencades en aquell moment. Segons s'indica en una nota conservada, anteriorment ja existien unes 2.000 portades que havien estat arrencades.

Els motius més probables que van empènyer a realitzar aquesta tasca deuriem ser per la dificultat de preservar tots els documents i per la falta d'espai. Els criteris utilitzats en aquell moment tampoc semblen gaire clars; si més no,

---

⁷ Veure referència 1

sobre les portades arrencades l'any 1937, s'explica que es va procedir a separar entre llibres arnats i els que no ho estaven. D'aquests llibres en mal estat, que molts d'ells no tenien signatura i eren duplicats, es va arrencar la portada.

A partir de l'any 2007, s'ha estat treballant per tal de poder organitzar aquest fons. En el propi treball de màster es relata com l'alumna va poder dur a terme l'última fase d'ordenació de les portades que quedaven per organitzar i quin va ser el procediment a seguir.

Armari 78 Barcelona 1-10 Alcalà 1 Cervera 1 Girona 1 Salamanca 1-3 Pamplona 1 Valladolid 1 Sevilla 1 Catalunya 1 Espanya 1-3	Armari 79 Barcelona 11-29 Madrid sense número [1] Espanya 4-5 Lisboa 1-2 Portugal 1 Venècia 1-9	Armari 80 Madrid (Portades) 1-2 [2] Madrid 1-20 [3] Venècia 10-14 Roma 1-9	Armari 81 Madrid 21-22 Roma 10-13 Nàpols 1-2 Pàdua 1 Saragossa 1-6 València 1-7 Itàlia 1-5	Armari 82 Itàlia 6-7 Lugduni 1-12
Armari 83 Lugduni 13-20 Paris 1-6	Armari 84 Paris 7-11 França 1-3 Colònia 1-2 Anvers 1-2 Amsterdam 1 Alemanya 1-2	Armari 85 Països minoritaris 1-3 Fulls solts 1-12	Armari 86 Fulls solts 13-25	Armari 109 Fulls solts 26-27 Manuscrits/ fulls en blanc 1-3 Il·lustracions 1-3 Posteriors 1820 1

Imatge 1. Distribució de les caixes. Imatge extreta de la Intranet del CRAI de Reserva

Tal com es mostra en la imatge anterior, les portades han estat organitzades segons la seva ciutat d'impressió. En els casos de ciutats que hi ha molt poca quantitat de documents s'han agrupat segons el país. També s'han agrupat a dins del nom del país els casos en què es desconeix la ciutat.

Sobre la documentació que hi ha en els últims armaris trobem que dintre de les caixes anomenades països minoritaris hi ha documentació pertanyent a estats com Mèxic, Rússia, el Regne Unit, entre altres.

Imatge 2. Imatge 3. Portades impreses a Roma.

Com s'ha dit prèviament en aquest fons existeixen parts introductòries de llibres en què si no es coneix la seva procedència, aquestes estan dins de les caixes anomenades fulls solts. També es poden trobar portades en què ha estat impossible trobar la seva procedència, ja sigui perquè el lloc no apareix en la portada (degut a que no va ser incorporat en el seu moment o perquè l'estat actual de la portada impedeix veure la localització) o perquè no s'ha trobat la localització en altres bases de dades.

Imatge 4. Imatge 5. Documents pertanyents a les caixes Fulls solts.

De les caixes anomenades Manuscrits/fulls en blanc es poden trobar documentació de tipologies ben diferents, des de partitures o butlletes de rifa fins a correspondència.

Imatge 6. Imatge 7. Documents pertanyents a les caixes Manuscrits/fulls en blanc.

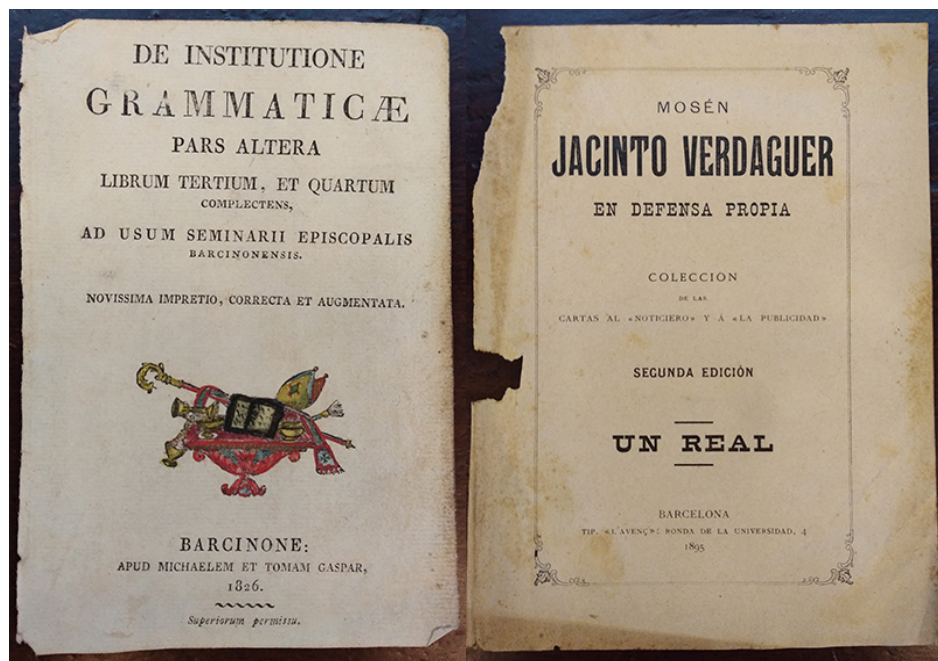
Sobre les següents tres caixes que apareixen llistades es troben diferents tipus d'il·lustracions, mapes de diferents dimensions, lamine, pergamins, cobertes soltes, entre altres.

Imatge 8. Document pertanyent a les caixes Il·lustracions.

Per últim, existeix una caixa amb documentació que va ser impresa posteriorment a 1820. Aquesta documentació es manté juntament amb la resta, tot i que no es competència de la biblioteca de reserva. Degut a la peculiaritat del fons i que es tracta de material patrimonial, es considera que el lloc més idoni és amb la resta. D'aquesta caixa, de la mateixa manera que en les altres classificades per ciutats i països, també està formada bàsicament per portades de llibres que van ser arrancades.

Imatge 9. Imatge 10. Portades corresponents a llibres posteriors a 1820.

4.3. Usuaris

Degut a la carència dels continguts dels documents que formen part del fons, aquests no poden ser usats per tal d'adquirir coneixements a partir de la informació que tindrien els impresos si fossin complerts. Però en canvi, poden ser útils per investigadors que vulguin estudiar altres factors.

Per una banda, el principal interès que pot tenir el conjunt d'aquest fons és descobrir la història de nous exemplars per tal de conèixer més informació sobre la història de les biblioteques de les que provenen els llibres, així com dels seus antics posseïdors.

D'aquesta manera, el principal atractiu d'aquest fons recau en el propi exemplar i tota la informació complementària que es pot extreure d'ell sobre la identificació d'antics posseïdors. També, amb la incorporació de les portades a una base de dades, es podran identificar noves edicions d'impresos que no es troben actualment en els catàlegs, i que per tant, donaran informació molt important sobre la seva identificació.

També, podrà ser útil per tal de complementar altres estudis que es poden fer sobre l'origen, els processos d'elaboració o el disseny d'impresos antics.

La creació de la base de dades permetrà ampliar la informació coneguda del fons de la biblioteca de reserva. Aquesta base de dades facilitarà la cerca de dades, com per exemple l'any de publicació dels impresos. D'aquesta manera es podran establir relacions sobre els períodes de la història més productius associant-ho amb els llocs de producció.

La base de dades a crear tindrà un ús intern per part del personal de la biblioteca, que pot ser degut a les necessitats d'investigadors o per a la gestió interna. En un futur es pot valorar la idea de crear una interfície per tal de poder fer accessible la base de dades de forma externa.

El fet que el maneig de la base de dades serà per part del personal bibliotecari es pot utilitzar un llenguatge més professional en quant a la creació de propietats i catalogació dels registres.

5. NECESSITATS D'INFORMACIÓ

Amb l'elaboració d'aquesta base de dades es pretén crear registres de tal manera que un usuari interessat en alguna part del fons pugui extreure tota la informació que vol conèixer a través de la consulta d'aquests registres.

La informació continguda en aquests registres hauria de ser la més completa possible, per tal de poder arribar a substituir la consulta del propi document, si és el cas. Tenint en compte l'estat físic actual de la documentació, es creu que la seva manipulació hauria de ser mínima.

Degut a la singularitat d'aquest fons, en què només es pot extreure informació de la portada, també és important incorporar a la base de dades el màxim d'informació possible perquè un usuari pugui cercar informació a través de diversos camps i d'aquesta manera arribar a conèixer, per exemple, estats o emissions diferents d'una publicació. La digitalització de les portades en aquest cas, també seria un factor important per respondre a aquesta necessitat.

Per tal de crear una base de dades que permeti anar més enllà de la pròpia informació extreta de les portades, es creu convenient oferir la possibilitat d'enllaçar aquesta portada amb registres existents al catàleg de la UB⁸ de la pròpia obra. També resulta interessant l'enllaç amb altres bases de dades existents que gestiona la biblioteca de reserva, com són la d'Antics posseïdors⁹ i la de Marques d'impressor¹⁰.

Una altra possibilitat que pot oferir la base de dades es tracta d'enllaçar amb possibles publicacions digitalitzades que es trobin en algun repositori.

---

⁸ Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. *Catàleg de les biblioteques*. <<https://cataleg.ub.edu/>>.

⁹ Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. *Antics posseïdors*. <<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/posseïdors/>>.

¹⁰ Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. *Marques d'impressors*. <<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/impressors/>>.

6. CARACTERÍSTIQUES DEL FONS A INCORPORAR A LA BASE DE DADES

Com s'ha mostrat a la Imatge 1 sobre la distribució de les caixes, en els últims armaris hi ha documentació que no està associada amb cap ciutat, ni cap país. Aquesta documentació pertanyent a les caixes anomenades fulls solts, manuscrits/fulls en blanc i il·lustracions s'ha decidit que no pertanyin a la base de dades a crear, degut a la dificultat per identificar les seves característiques que defineixen cadascun dels documents. Pel que fa a la documentació posterior a 1820, es pot valorar la seva incorporació.

D'entre la documentació a treballar existeixen portades repetides que es tracten de diferents exemplars de la mateixa manifestació. En aquests casos es pot veure com l'estat físic dels diferents exemplars no és la mateixa. El fet de trobar portades idèntiques ha permès identificar, de forma més clara, que de cara a la base de dades hi ha d'haver propietats que defineixen la manifestació, independentment de l'exemplar, i unes altres que s'han de definir per a cadascú dels exemplars.

Imatge 11. Dos exemplars diferents pertanyents a una mateixa manifestació.

També existeixen obres que es van realitzar en diferents volums, de les quals es troben exemples en aquest fons. El fet és que en la majoria dels casos no es poden trobar les portades corresponents a tots els volums.

Imatge 12. Tom 7 i tom 9 d'una mateixa edició.

Les portades analitzades de les diferents caixes presenten, a grans trets, característiques similars, independentment del país i el segle de producció. Les diferents portades poder estar escrites en llatí o en altres idiomes.

Tal com es llista en el treball de màster de De La Rosa¹¹, després d'observar la documentació, hi ha unes propietats essencials que clarament s'han de definir per a la base de dades. Aquestes propietats que comenta es tracten del títol, autor, lloc d'impressió, impressor, data d'impressió i antic posseïdor. També suggereix altres dades que serien interessants la seva incorporació. D'aquestes anomena una imatge digitalitzada, enllaços a bases de dades de biblioteques que tinguin un exemplar, les mides dels documents, nombre de tintes utilitzades o el número de pàgines conservades.

De tots aquests tipus de dades es veu factible la seva incorporació a una base de dades excepte la inclusió d'una imatge digitalitzada, ja que en aquests moments no es té present la digitalització del fons. Sobre les altres propietats sí que té sentit la seva incorporació per tal de respondre a les possibles necessitats dels

---

¹¹ Veure referència 1

usuaris. Si tenim en compte els exemples que s'han donat a l'anàlisi dels usuaris, el nombre de tintes utilitzades, tipografies utilitzades o l'aparició d'elements com filets, poden ser útils per a un hipotètic treball sobre el disseny de les portades de llibres antics.

A part de totes les dades descrites també s'han identificat d'altres que es consideren interessants incorporar-les a la base de dades, com és l'edició, dedicacions a personalitats diverses o diferents permisos que acostumen a aparèixer a la part inferior de la portada.

Per una altra banda, també hi ha les dades relacionades amb l'exclusivitat de cada exemplar. D'aquestes dades es pot extreure informació sobre antics posseïdors, parts del document que es conserva i anotacions varies que es poden transcriure. També, tot i que l'estat de conservació, en general, del fons no és gaire bo, es pot considerar oportú incorporar característiques sobre el seu estat físic.

Relacionat amb l'estat de conservació de la documentació s'ha de tenir present que algunes de les dades que es mostren a les portades no es podran identificar. En alguns casos es poden saber les paraules que falten pel context, en altres casos es poden trobar en diferents bases de dades i catàlegs.

6.1. Particularitats de les portades corresponents a llibres antics

Independentment de les portades que es poden trobar en el fons de portades soltes, en les portades dels llibres antics apareixen diferents elements que disten de les portades dels llibres actuals. En termes generals, les portades dels llibres antics presenten una estètica diferent a l'actual.

En impresos posteriors al segle XVII es troben documents que presenten més d'una portada. Per una banda hi ha la portada gravada, també anomenada frontispici, que acostuma a ser més il·lustrativa que la portada tipogràfica. Tal com s'expliquen a les normes ISBD, a l'apartat 1.1.4.2.2 sobre les publicacions amb més d'una portada, per a catalogar es prefereix la portada tipogràfica, llevat dels casos en què només aparegui una portada gravada.

Imatge 13. Exemple de portada gravada. Imatge extreta de BiPaDi:
<https://bipadi.ub.edu/digital/collection/cuina/id/2785>

Hi ha elements propis d'una portada com és el títol que es continuen trobant actualment però observant alguns exemples es pot veure que es tracten d'uns títols més explicatius que els actuals, generalment més llargs:

"Historia imperial y cesarea : en la qual en summa se contienen las vidas y hechos de todos los cesares emperadores de Roma desde Iulio Cesar hasta el emperador Maximiliano"

En aquests títols, que habitualment es troben impresos amb variacions pel que respecta a la mida tipogràfica de les paraules entre les diferents línies i alternant parts del títol entre majúscules i minúscules, apareix informació addicional com pot ser una explicació sobre que hi trobarem en el document. A l'exemple anterior es pot veure un subtítol amb aquesta informació.

També destaquen els títols que degut a aquestes explicacions són molt més llargs que el d'aquest exemple, de manera que en molts casos, en els catàlegs s'opta per ometre parts, substituint-les per [...]. Aquest fet es pot argumentar utilitzant les regles RDA en què l'apartat 2.3.1.4 sobre l'enregistrament dels títols es dona com a una opció, especificant que s'intenti que les paraules omeses no siguin les més significatives i respectant les cinc primeres.

També es donen situacions en què a la portada apareixen informacions addicionals al títol citant a personalitats il·lustres en dedicatòries, lemes o invocacions piadoses. En aquests casos no s'acostumen a donar en el títol:

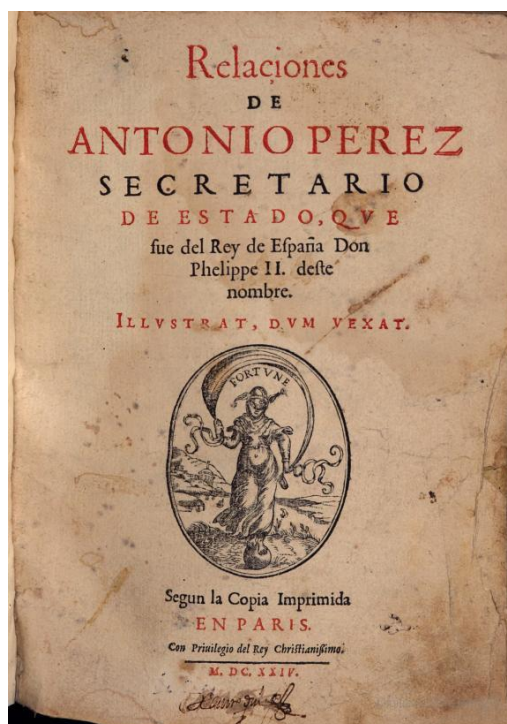
“E dedicata allà Santità di Nostro Signore Papa Benedetto XIII.
Pontefice Massimo.”

“Jesus, Maria, Joseph”

En el cas dels lemes es poden trobar a diverses parts de la portada; per una banda hi ha els lemes que formen part d'una marca, situat en la marca d'impressor. Per una altra, de forma menys comuna, es troben frases a altres parts de la portada.

Imatge 14. Lema incorporat a una marca d'impressor. Imatge extreta del catàleg de marques d'impressors: <http://www.bib.ub.edu/cgi-bin/awecgi?db=imp&o1=getdoc&pa=10&k1=1237>

Imatge 15. Lema "Illvstrat, dvm vexat" situat externament a la marca d'impressor. Imatge extreta de: https://books.google.es/books?printsec=frontcover&vid=UCM5324313725&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Sobre els responsables de l'obra, s'acostumava a nomenar les ocupacions dels autors, així com altres informacions d'interès sobre l'autor. En els catàlegs, aquesta informació es mostra juntament amb l'autor, en el subapartat c del camp 245 si s'utilitzen registres MARC, transcrivint-los de la mateixa manera en què apareix en el document:

"inter quos in omni literarum genere summus uir Henrichvs Loritvs Glareanus arithmetica & musicam demonstrationibus [...] ; et Martianvs Rota opus de tota differendi ratione hoc est organum, dialecticae & rhetoricae [...]"

Unes altres dades que difícilment es trobaran en els impresos actuals es tracten de permisos o privilegis concedits. Tal com explica Jon Zabala¹², era necessària l'aprovació de l'imprès per part d'autoritats eclesiàstiques i civils; i un cop s'havia passat la censura s'obtenia una llicència per part del rei o el

¹² Zabala, J. *Los impresos antiguos: génesis material y su repercusión en la transmisión de los textos*. Barcelona: Editorial UOC, 2014.

consell reial. Pel que fa a les portades hi consten aquestes informacions de formes similars:

“Superiorum permissu”

“Superiorum licentia”

“Con las aprobaciones y licencias necesarias”

A diferència dels permisos, els privilegis no eren obligatoris, però força habituals en els llibres publicats a la península hispànica. Els privilegis eren concessions reials que es realitzaven perquè un impressor pogués tenir l'exclusivitat. Aquests privilegis podien variar en la seva duració i eren necessaris sol·licitar-los per a cadascun dels regnes:

“Cum privilegio excellent Senatus”

“Cum privilegio regio”

Visualment, també si incorporaven elements no tan habituals o gens habituals actualment. En els impresos antics s'acostuma a trobar la marca tipogràfica a la part inferior de la portada, per sobre del peu d'impremta, una marca que distingia als diferents impressors. També es podien incorporar altres elements estètics com són les ornamentacions en diferents formes.

Imatge 16. Portada amb ornaments al voltant dels marges.

7. COMPARATIVA DE BASES DE DADES SIMILARS

Per tal de crear un catàleg adequat a les necessitats és important comparar amb possibles bases de dades que tinguin alguna similitud amb el fons que s'està tractant. Amb elles es poden comparar les característiques i justificar les diferències.

Degut a la singularitat del fons resulta molt difícil trobar catàlegs existents que continguin la mateixa informació que la base de dades a crear. Això no significa que altres biblioteques o institucions no disposin d'un fons o un conjunt de documents amb les mateixes peculiaritats que el fons de portades soltes del CRAI de reserva de la UB, sinó que possiblement degut a la falta de recursos o la prioritització d'altres projectes, no valoren la possibilitat de crear-ne un. També és probable que de forma interna tinguin registres sobre aquesta documentació.

De totes maneres, per a la realització d'aquest treball s'han consultat diferents catàlegs que contenen documentació patrimonial. Aquests catàlegs es tracten dels corresponents a la Universitat de Barcelona (l'apartat sobre fons antic), la Biblioteca de Catalunya¹³ i la Biblioteca Nacional de Espanya¹⁴. En els tres casos s'han pogut trobar registres en què l'exemplar del que disposen no està complet.

A la imatge següent es pot veure un exemple d'un registre amb les seves propietats. Sobre aquest document, la Biblioteca de Catalunya només disposa dels fulls corresponents a la portada i l'últim full. En aquest registre s'inclou el camp de descripció amb informació sobre el nombre de pàgines.

En l'exemple mostrat es deixa un buit entre claudàtors per tal d'especificar que es desconeix el nombre de pàgines. També es pot observar que a continuació del nombre de pàgines apareix informació sobre el format del document, incloent les seves dimensions.

Tal com expliquen les regles RDA, a l'apartat 3.12.1.3 sobre els formats dels documents, en el cas dels llibres antics s'enregistren el nombre de plec que presenten els documents. Segons indica Julián Martín, Margarita Becedas i Óscar

---

¹³ Biblioteca de Catalunya. *Catàleg*. <<https://cataleg.bnc.cat/>>.

¹⁴ Biblioteca Nacional de Espanya. *Catálogo BNE*. <<http://catalogo.bne.es/uhtbin/webcat>>.

Lilao¹⁵ en la publicació sobre la descripció d'impresos antics, es dedica tot un capítol per tal de poder identificar correctament el format.

Autor corporatiu Espanya, jurisdicció promulgadora
Títol uniforme Lleis, etc.
Títol Real Cedula de S. M. y Señores del Consejo en que se prescriben las reglas que han de observarse en las questuaciones de los regulares mendicantes en la administracion de bienes de las ordenes regulares que pueden tenerlos y pernottacion de los religiosos fuera de clausura, todo en la conformidad que se expresa
Publicació En Madrid ; [Girona] : y reimpressa en Gerona por Joseph Bró, impresor del Rey Nuestro Señor, año 1787
Descripció [ ] pàgines ; 2º (29 cm)

Exemplars **Registre Complet** [Enllaç directe a aquest registre](#)

Noms relacionats
 Carles III, rei d'Espanya, 1716-1788
 Bro, Josep, -1794, impressor
 Espanya. Monarca (1759-1788 : Carles III)
 Espanya. Consejo Real de Castilla
 Fons Comtes d'Alcúdia (Biblioteca de Catalunya)

Notes
 Descripció feta a partir d'un **exemplar incomplet**
 Reclams
 Escut reial a **portada**

Matèries
 Ordes religiosos -- Espanya -- Història -- S. XVIII
 CDU 34:27 (460)

Nom jeràrquic de lloc
 Espanya Madrid
 Catalunya Girona

Localització	Topogràfic	Volum Còpia	Consulta	Tipus de préstec	Nota
Dipòsit de Reserva	F.Bon. 21467		SALA RESERVA	NO ES PRESTA	Exemplar incomplet, només un ... (+)

Imatge 17. Informació del registre http://cataleg.bnc.cat/record=b2677643~S13*cat. Captura de pantalla del catàleg de la Biblioteca de Catalunya.

Un cas diferent és el registre següent corresponent al catàleg de la Universitat de Barcelona. En aquest cas l'exemplar tampoc està complet, però coneixen el nombre de pàgines que té el document i realitzen la catalogació com si disposessin de l'exemplar complet; especificant en el camp de notes de l'exemplar la part disponible.

¹⁵ Martín Abad, J; Becedas González, M; Lilao Franca, Ó. *La descripción de impresos antiguos: análisis y aplicación de la ISBD(A)*. Madrid: Arco Libros, 2008. "Capítulo 5: La identificación del formato".

Autor	Leon y Mendiola, Miguel de						
Títol	Oracion funebre en elogio del ... Sr. Antonio Juano, dignisimo obispo de Menorca / pronunciado en lengua lemosina por ... Miguel de Leon y Mendiola ... en las solemnes exéquias celebradas ... el 7 de febrero del corriente de 1814 ...						Exportar a RefWorks
Publicació/Producció	Palma : Impr. de Felipe Guasp, 1814						COMPARTIR
Publicació	Espanya Palma de Mallorca						
Descripció	86 p. ; 4º						
Matèria	Juano, Pedro Antonio Oracions fúnebres						
Citació/Referències	Palau: 135663						
Empremta	dea- ueu- 2.Ad 4.ne (3) 1814						
Exemplar	B-56/3/15-4. Exemplar incomplet : manquen les p. 65-86, enq. rústica amb tapes de f. de guarda marbrejades, quaderns solts, 19 cm., llom malmès, forats d'insectes, v. factici obra 4. R. 78665 ES-BaUB						

Localització	Topogràfic	Volum	Codi de barres	Estat	Tipus de préstec	Info	Nota
Reserva	07 B-56/3/15-4		7780000664	CONSULTA A SALA	EXCLÓS		Exemplar incomplet: manquen les p. ... (+)

Imatge 18. Informació del registre http://cataleg.ub.edu/record=b1943325~S3*cat. Captura de pantalla del catàleg de la Universitat de Barcelona.

La informació sobre el nombre de pàgines no serà necessària a la base de dades a crear, però sí que ho serà la introducció d'un camp per tal de deixar constància que es disposa d'algun apartat o pàgina en concret, si és el cas.

També hi ha propietats que s'han trobat en diferents registres d'aquestes bases de dades i que no es podran aplicar, ja que fan referència a elements que de forma exclusiva es troben a l'interior dels documents. Per exemple, s'han detectat registres que incorporen un camp anomenat *empremta*. Aquest camp fa referència a una codificació feta a partir del text escrit que s'incorporava a l'interior dels llibres antics per tal d'identificar l'edició¹⁶.

També cal dir que les propietats relacionades amb el contingut intel·lectual dels documents, com són les matèries de les que tracten o la utilització de la CDU, es considera que no són necessàries per aquesta base de dades.

Tot i que es pot arribar a conèixer la matèria tractada en el document a partir de les portades, degut a que la gran majoria de documents només contenen la portada i en alguns casos concrets altres parts introductòries, el contingut pel qual es va elaborar el document no es troba, i per tant, els usuaris interessats en algun dels temes que tracten els llibres, no podrien resoldre les seves necessitats amb aquest fons.

És important destacar que de la mateixa manera que els diversos catàlegs utilitzen formes estandarditzades dels noms propis, pel que fa a la introducció

¹⁶ Fullà, N. "L'empemta: una eina de detectius al servei de catalogadors i bibliògrafs". *El Blog de la BC*. Biblioteca de Catalunya. <<http://www.bnc.cat/El-Blog-de-la-BC/L-empemta-una-eina-de-detectius-al-servei-de-catalogadors-i-bibliografts>>

dels autors, impressors o altres mencions també es podran utilitzar aquestes formes. Per això podran ser útils els catàlegs d'autoritats de la UB¹⁷ o el catàleg cooperatiu Càntic¹⁸.

Una altra de les característiques que es pot veure en els diferents catàlegs és la forma com es transcriuen els diferents elements extrets quan es tracten de publicacions en llatí. En la següent captura de pantalla, el nom de l'obra està escrit tal com deu aparèixer en el document: "Decretvm, vrbis & orbis", conservant la lletra "v" en comptes de la "u" perquè a l'interior s'utilitza d'aquesta manera. En el cas de les majúscules s'acostuma a conservar la "V" si es troba a l'inici de paraula.

Autor corporatiu	Església Catòlica. Congregatio Sacrorum Rituum	
Títol	Decretvm, vrbis & orbis / G. Card. Carpineus	
Publicació/Producció	Romae : typis R. Camerae Apostolicae, 1713	
Publicació	Itàlia Roma	
Descripció	[2] p.; 2º (40 cm)	
Matèria	Plus V. papa, 1504-1572	
	Canonització	
Autor addicional	Carpineus, Gaspar, Cardenal, -1714	
	Stamparia Camerale, impressor	
Nota	Menció de resp. al final del text	
	Escut pontifici entre S. Pere i Pau a la part superior del text i 1 capll.	
Empremta	3.r. i.s. 3.t, e-3.(C) 1713 A	
Identif.CCUC	.b24356232	

Localització	Topogràfic	Volum	Codi de barres	Estat	Tipus de préstec	Info	Nota
Reserva	07 83/5/11-33		7700023967	CONSULTA A SALA	EXCLÓS		Enq. perg., v. factici obra 33

Imatge 19. Informació del registre http://cataleg.ub.edu/record=b1850331~S1*cat. Captura de pantalla del catàleg de la Universitat de Barcelona.

Les diferents concrecions sobre com s'han de transcriure els elements es defineixen segons les regles de catalogació que utilitzin les diferents institucions. Si es fa cas a les normes ISBD explicades segons Martín, Becedas i Lilao¹⁹, s'expliquen les peculiaritats ha seguir per aquest tipus de casos.

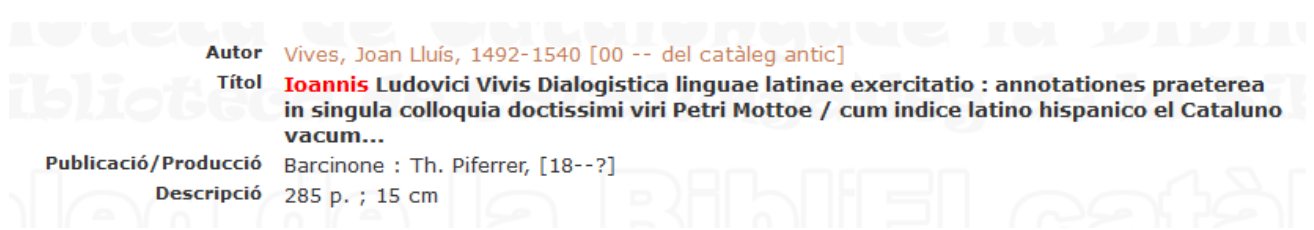
Un altre aspecte relacionat que es pot veure en els diferents registres és la forma en què es descriuen els noms propis. En els casos dels catàlegs de les biblioteques de la Universitat de Barcelona, la Biblioteca de Catalunya i la Biblioteca Nacional de Espanya utilitzen el format MARC 21 en què es defineix en

¹⁷ Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. *Autoritats UB*. <<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/autoritats/>>.

¹⁸ Biblioteca de Catalunya. *CÀNTIC: Catàleg d'Autoritats de Noms i Títols de Catalunya*. <<http://cantic.bnc.cat/>>.

¹⁹ Veure referència 15

quin camp s'han de transcriure els noms tal i com apareixen en el document i quins són de control. Per exemple, seguint l'exemple de la imatge següent:

Autor	Vives, Joan Lluís, 1492-1540 [00 -- del catàleg antic]
Títol	Ioannis Ludovici Vivis Dialogistica linguae latinae exercitatio : annotationes praeterea in singula colloquia doctissimi viri Petri Mottoe / cum indice latino hispanico el Cataluno vacuum...
Publicació/Producció	Barcinone : Th. Piferrer, [18--?]
Descripció	285 p. ; 15 cm

*Imatge 20. Informació del registre http://cataleg.bnc.cat/record=b1803113~S13*cat. Captura de pantalla del catàleg de la Biblioteca de Catalunya.*

- L'autor apareix en dos camps diferents:
  - 100: Vives, Joan Lluís
  - 245: Ioannis Ludovici Vivis
- El lloc d'impressió també es pot trobar en dos camps diferents:
  - 260: Barcinone
  - 752: Barcelona

Per a la creació del catàleg serà important tenir en compte aquestes particularitats i establir unes pautes sobre quina ha de ser la forma per incorporar les dades per tal que un usuari pugui trobar en la seva totalitat la informació dipositada a la base de dades. Tal com es veurà posteriorment, es podrà veure en el peu d'impremta la forma tal com apareix en el document; i en un altre propietat, la forma normalitzada.

També és interessant veure els diferents tipus de notes a on apareix informació aplicable a les portades. La utilització d'aquestes notes, en alguns casos, ve definida per diferents llistes creades per la pròpia institució que realitza la catalogació. A continuació, es mostra un requadre amb alguns exemples trobats en registres sobre quina és aquesta informació respecte a les portades.

	UB ²⁰	BC	BNE
Notes referides a la manifestació			
Informació relativa a la catalogació:	a port. es repeteix lloc i menció d'impr.	Marca de l'impr. a port.	Marca de ed. en port.
	a port. únicament la menció de lloc	Port. calcogràfica	Marca tip. en port.
	Marca tipogràfica a port.		
Ornaments:	Frisos i altra orn.	Port. amb gravat	Escudo xilogràfico enmarcado por orla tipogràfica
	Gravats xil.	escut calc. de l'autor a port.	Port. grab. calc. con figuras alegóricas de [...]
	Port. dins orla grav. amb escenes protagonitzades per [...]	vinyetes, frisos	Portada arquitectónica xilogràfica
Impressió	port. a 2 tintes	Port. a 2 tintes	Port. a dos tintas
			Letra romana y cursiva
			Letra gòtica
Notes referides a l'exemplar			
Estat físic:	òxid, a port.	Exemplar força malmès per òxid, humitat i fongs.	papel quebradizo con pérdida de soporte y texto
	humitat	restes de taques d'humitat i amb alguns forats de paràsits	Manchas de tinta en portada
	forats d'insectes	paper malmès per la tinta	
	ratat		
Anotacions:	nota ms. a port.	Anotació ms. a port. ratllant [...] del títol [...]	Anotación manuscrita en portada ilegible
	nota de censura ms. a portada		Exlibris ms. en port.
	exlibris ms. del [...] a port.		An. ms. en port.

Taula 1. Exemples trobats en els catàlegs sobre informació aplicable a la portada.

²⁰ En aquest requadre es mostren exemples que es poden trobar en el catàleg. Per tal de definir millor aquestes dades, a l'apartat sobre el disseny de la base de dades apareixen els diferents tipus de notes, degut a que s'ha pogut consultar un document intern sobre les pautes a seguir per a la biblioteca de reserva.

Les diferents informacions trobades s'han pogut agrupar en diferents categories segons la informació anotada. Es pot veure en la taula que dins de les característiques sobre la manifestació es troben notes creades a partir de la catalogació d'altres camps, notes sobre elements decoratius incorporats a les portades i notes associades a l'estil d'impressió.

Dintre de les característiques sobre l'exemplar bàsicament hi ha informació sobre l'estat físic del document i informació relativa a anotacions incorporades de forma manuscrita.

Cal destacar que alguns dels exemples donats no estan catalogats amb les actuals normes RDA. La gran diferència respecte RDA és que en la gran majoria de casos ja no s'utilitzen les abreviatures.

7.1. Funcionalitats dels catàlegs

Accedint als seus catàlegs es pot veure que en els tres casos existeix una cerca simple i d'una d'avançada. En els tres casos la cerca simple és molt similar: apareix un espai per introduir les paraules clau desitjades i incorporen la possibilitat de limitar segons diferents camps.

En els diferents catàlegs la cerca avançada segueix uns mateixos patrons, primer apareixen diferents camps per tal poder restringir la cerca a més d'un camp i després limitar la cerca a través de camps amb llistes incloses. En alguns casos trobem que algunes propietats incorporades a la cerca simple no es troben a la cerca avançada, com per exemple la propietat col·lecció en el cas de la Biblioteca de Catalunya o la propietat lloc d'impressió en el cas de la Universitat de Barcelona.

En el cas de la Biblioteca Nacional de España existeixen cinc interfícies diferents per realitzar cerques. A part de la cerca simple i la avançada, també es pot realitzar a través de la signatura, cercant obres digitalitzades o bé de manera alfabètica apareixent entre els resultats les publicacions que comencen per el terme inclòs.

Si analitzem quines propietats son cercables en cadascun dels catàlegs podem veure que també coincideixen en la gran majoria de casos. Les úniques dades

en què es diferencien, majoritàriament, no són pròpiament sobre el document, sinó informació sobre com localitzar aquell document.

Una altra característica és que en propietats com pot ser l'autor, no només cerca a un sol camp sinó que ho fa en diferents. Per exemple, cercant "Westerhout, Arnold van" al catàleg de la UB, el primer resultat que apareix es tracta d'un autor adicional.

UB	BC	BNE
Autor	Autor	Autor
Títol	Títol	Título
Matèria	Matèria	Materia
Nota	Notes	Notes
Exemplar disponible		
Col·lecció	Col·lecció	Colección/Serie
Localització		Biblioteca*
Tipus de material	Tipus de material	Tipo de documento
Idioma	Idioma	Idioma
Any	Any	Año de publicación
Editor	Editor	Datos de publicación
Gènere/Forma	Gènere/Forma	
Topogràfic	Topogràfic	Signatura*
Lloc d'impressió		
	Núm. estàndard	ISBN, ISSN, etc.
		Obras digitalizadas*

Taula 2. Informació indexada. * No es poden cercar a través de la cerca simple ni avançada, sinó que es fa a través de cerques per signatura i una cerca per a obres digitalitzades.

Les propietats marcades en gris a la taula anterior són de dades que no tenen sentit o no són rellevants incorporar-les a la base de dades a crear. La propietat anomenada topogràfic o signatura correspondrà a un identificador per definir concretament una portada.

Entre aquestes propietats indexades es mostren algunes en què els seus valors es troben limitats, com per exemple l'idioma o el tipus de material, per tant significa que utilitzen vocabularis controlats. En el cas dels tres catàlegs, per tal d'accedir a aquestes propietats, s'ha de visualitzar la cerca avançada. En aquests casos s'utilitzen llistes de valors, però també existeixen altres propietats controlades per diferents tipus de vocabularis com poden ser catàlegs d'autoritat o thesaurus.

Entrant en un registre concret es pot veure que les tres bases de dades utilitzen el format MARC per a les dades. En quant a regles catalogràfiques, tant la Universitat de Barcelona com la Biblioteca de Catalunya, utilitzen els estàndards RDA en els registres actuals. Els registres que no són tan actuals es catalogaven seguint les regles AACR2 i es mantenen en els catàlegs. Pel que fa a la catalogació de documents a la Biblioteca Nacional de Espanya s'utilitza un model propi anomenat Reglas de Catalogación²¹; tot i que començaran a utilitzar RDA el 2019²².

---

²¹ Biblioteca Nacional de España. *Reglas de catalogación*.
<<http://www.bne.es/es/Inicio/Perfiles/Bibliotecarios/Procesos-tecnicos/NormasInternacionales/ReglasDeCatalogacion/>>.

²² Biblioteca Nacional de España. *La BNE adoptará RDA como estándar de catalogación*.
http://www.bne.es/export/sites/BNWEB1/webdocs/Prensa/Noticias/2016/comunicado_bne_adoptacion_rda.pdf

8. DISSENY DE LA BASE DE DADES

Després de conèixer de què està format el fons de portades soltes i haver analitzat les diferents propietats útils per a ser incorporades a una base de dades cal definir tota aquesta informació en forma de dades. A continuació es mostra el model de treball més idoni segons les característiques del fons, definint totes les propietats amb informació sobre quina serà la seva forma de treballar amb elles.

Per realitzar el disseny de la base de dades de portades soltes s'ha decidit utilitzar un model relacional. Després de consensuar-ho amb diferents responsables del CRAI de la UB s'ha cregut convenient no utilitzar el format MARC per a incorporar aquestes dades.

El model relacional tracta d'aplicar taules formades per files i columnes, en què cadascuna de les files es tracta d'un nou registre i en cadascuna de les columnes s'hi incorporen els valors per a una propietat definida.

Abans d'entrar en matèria cal definir en què consistirà cadascun dels registres que tindrà la base de dades. Cada registre ha de correspondre a una de les portades que es conserven en el fons, però cal tenir en compte diferents situacions que es poden presentar.

Com ja s'ha dit, existeixen portades que es troben acompanyades d'altres parts inicials del document, com es pot veure a la Imatge 21. En aquests casos, es crearà un sol registre incorporant un camp explicatiu de les parts que hi són presents.

Imatge 21. Il·lustració que es conserva d'un document juntament amb la portada.

També es troben les portades repetides tal com es mostra en la Imatge 11. Es tracten de dues portades que són idèntiques amb les mateixes dades. En aquest cas, només s'ha de crear un registre per la manifestació, però en canvi, un registre per cada exemplar.

Tal com s'ha comentat a l'apartat sobre les característiques que tenen les portades i es pot veure a la Imatge 12, algunes de les portades del fons pertanyen a una mateixa edició que es troben separades en diferents volums. Tal com expliquen Martín, Becedas i Lilao²³ la catalogació volum a volum pot resultar útil per conèixer de forma més profunda les diferents parts i permet descriure un sol volum sense haver de conèixer les relacions amb els altres volums, però pot resultar inoportú si les similituds entre els diferents volums són gairebé idèntiques.

En aquest cas es considerarà la creació d'un sol registre per els diferents volums disponibles d'una mateixa edició, tenint en compte que s'haurà de crear un registre per a cada exemplar. Degut a les característiques del fons i la catalogació conjunta en el catàleg de UB es decideix seguir amb la mateixa forma. Només es decidirà fer un registre per a cada volum en el cas que les dades presentades siguin distintes bastant un de l'altre.

---

²³ Veure referència 15

Tal com es comenta Zabala²⁴ dos exemplars corresponents a la mateixa edició s'han de considerar en un mateix registre en el cas que es tractin d'estats. Els estats es tracten de variacions produïdes majoritàriament en el moment de la impressió del llibre. Aquestes variacions poden tractar-se d'errates corregides durant la impressió donant com a resultat exemplars amb errors i d'altres corregits. Els diferents estats que puguin haver d'una publicació es tractaran en un mateix registre, excepte si canvia la data de publicació²⁵. Per contra, estan les emissions que es tracten de modificacions més substancials en la publicació. Si bé pot ser que el contingut sigui el mateix, la informació de les portades es poden presentar totalment diferents, per tant és recomanable crear registres diferents. En aquest cas és recomanable donar una explicació en el registre sobre l'existència d'una altra emissió. A través de la exposició virtual elaborada pel CRAI de la UB²⁶ es poden veure exemples pràctics sobre diferents situacions que es poden presentar i quin és el tractament catalogràfic que utilitzen en cada cas.

8.1. Model conceptual Entitat-Relació

Per tal de treballar d'una forma més eficient, s'han de crear diverses taules corresponents a cadascuna de les entitats de les que formaran part de la base de dades.

Tenint en compte el model FRBR desenvolupat per la IFLA, tractat també a les normes RDA, s'ha de dir que per aquesta base de dades es treballarà bàsicament amb manifestacions i ítems. Les propietats definides a les manifestacions es tracten de les propietats idèntiques a cadascun dels exemplars d'una mateixa publicació; per contra, l'entitat ítem s'inclouran aquelles propietats afegides a un sol exemplar. Pel que respecta a altres entitats relacionades amb models com el FRAD, com són les persones o els llocs, no s'apliquen en aquesta base de dades ja que només es pretén descriure els materials del fons, tot i que s'hi relacionaran a través d'enllaços

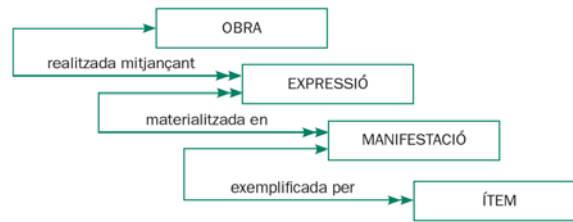
---

²⁴ Veure referència 12

²⁵ Astals Forn, I; Ruiz Fargas, M. *Estats, emissions i edicions al catàleg: una proposta oberta*. Universitat de Barcelona. CRAI Biblioteca de Reserva, 2016.
<<http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/98192>>.

²⁶ Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. *Exposició virtual: El joc de les diferències: estats, emissions, edicions copiades línia per línia*. <<http://crai.ub.edu/ca/coneix-el-crai/biblioteques/biblioteca-reserva/exposicio-estats-emissions>>.

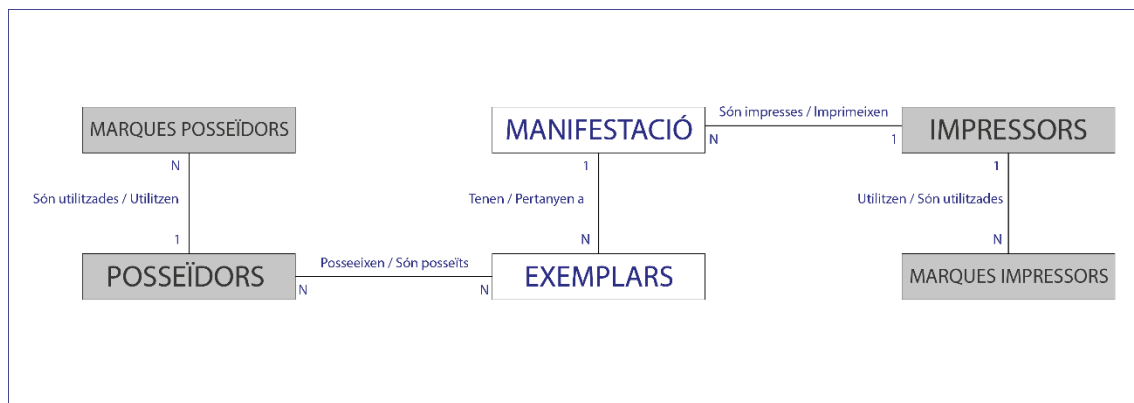
amb els registres d'autoritat de les bases de dades d'antics posseïdors i impressors.

Gràfic 1. Entitats definides i relacions primàries. Extret de *Requisits funcionals dels registres bibliogràfics*²⁷

Després d'analitzar les característiques que presenta el conjunt de documents, com s'ha dit, s'han creat dues entitats corresponents a les manifestacions i els exemplars. Les dades incorporades a l'entitat de la manifestació correspon a la informació que es pot extreure d'un document independentment de l'exemplar amb el que es treballi en el moment de fer la catalogació. L'entitat corresponent a l'exemplar fa referència a les dades que son exclusives del document disponible.

A part d'aquestes dues entitats també s'ha volgut tenir en compte unes altres que hi estan relacionades. Observant que el CRAI de reserva de la UB disposa d'una base de dades per a antics posseïdors i una altra per a marques d'impressor es creu interessant crear una relació amb elles.

Gràfic 2. Relacions entre les diferents entitats que s'estableixen.

²⁷ IFLA. *Requisits funcionals dels registres bibliogràfics: Informe final*. Traducció catalana d'Assumpció Estivill Rius. Barcelona: Biblioteca de Catalunya: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2009.

Excepte la relació entre els antics posseïdors i els exemplars, la resta presenten una cardinalitat 1:N. Aquesta cardinalitat significa que una manifestació pot tenir un nombre il·limitat d'exemplars, però en canvi un exemplar només pot pertànyer a una manifestació.

La cardinalitat N:N entre els exemplars amb els antics posseïdors significa que al llarg de la història un exemplar pot haver passat per diferents mans i per tant ha tingut més d'un posseïdor.

Com es pot comprovar accedint a les bases de dades d'antics posseïdors i marques d'impressors la informació que apareix en cadascun dels registres correspon a un registre d'autoritat del posseïdor o impressor i a continuació del registre es mostren els diferents casos trobats de marques corresponents amb la informació pertanyent.

S'ha de tenir en compte que l'enregistrament en aquestes bases de dades es realitza de la mateixa forma que en la introducció de materials en el catàleg de les biblioteques de la UB. Actualment s'utilitza les normes RDA i les dades es codifiquen amb MARC 21. Per tal d'introduir les dades de cadascuna de les marques corresponents a un impressor o posseïdor s'utilitza el camp 859 del propi registre d'autoritat, repetint aquest camp tantes vegades com marques existeixin.

670		Llanas, M. L'edició a Catalunya: s. XVIII, 2003: b p. 177 (Pere Morera; impressor a Vic abans de 1743) p. 180 (m. ca. 1764)
670		Muses de la impremta, 2009: b p. 178 (Margarita Morera, després de la mort del seu marit el 10 d'abril de 1764)
859	4	Marca: Una olivera c olivera e olivo a olive u http://www.bib.ub.edu/fileadmin/imatges/Impresso/0005470a.jpg x RB: b18777296 5 ES-BaUB
...		...

Imatge 22. Part del registre <http://cantic.bnc.cat/registres/marc/78941/1/12558/251160> a on es mostra el camp 859. Captura de pantalla de CÀNTIC.

8.2. Llistat de propietats

Responent a aquest model creat s'han definit una sèrie de propietats que es llisten a la Taula 3, mostrada a l'annex, per a cadascuna de les entitats. S'ha de tenir en compte que les propietats dels posseïdors i els impressors, així com les seves respectives marques, es tracten de bases de dades ja

existents²⁸, per tant en aquests casos només s'anomenaran les seves propietats però no es treballaran.

Entre el llistat de propietats s'han definit diversos camps relacionats amb els apartats de notes dels que es treballen en el catàleg de la biblioteca del CRAI de Reserva. Per tal d'aprofundir aquestes notes respecte al que ja s'ha vist anteriorment a la Taula 1 s'ha consultat les pautes de catalogació²⁹ internes per a la biblioteca.

A continuació es llisten els diferents tipus de notes que tracten aquestes pautes especificant com s'ha resolt en cada cas per a l'elaboració de la base de dades de portades soltes. En el cas de les notes creades a causa de l'explicació d'algun apartat d'algun camp s'ha cregut convenient agrupar-les a dins d'un camp genèric anomenat notes. En alguns casos no s'aplicaran degut a que com no es pot comparar amb altres parts del document no podran aparèixer diferències respecte la portada.

- Notes relatives a l'edició, les emissions i els estats → *A dins de notes*
- Notes al títol → *A dins de notes*
- Notes al peu d'impremta → *A dins de notes*
- Notes a la descripció física → *Responent a les necessitats plantejades a l'inici es crea un camp específic per a descriure aquestes notes.*
  - Paper, ornamentació
  - Signatures, descripció del text i tipus, paginació de volums concrets en obres en varis volums. → *No s'aplica*
- Notes de contingut → *No s'aplica*
- Notes a la llengua → *No s'aplica (existeix un camp per a definir la llengua de la portada)*
- Notes a les referències bibliogràfiques → *No s'aplica*

---

²⁸ Astals, I; Ruiz, M; Verger, N. "La base de dades Antics posseïdors de la Biblioteca de Reserva de la Universitat de Barcelona". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Núm. 24 (juny de 2010). <<http://bid.ub.edu/24/astals1.htm>>.

²⁹ Universitat de Barcelona. CRAI Biblioteca de Reserva. *Manual de pautes i procediments (edició revisada)*. Barcelona, 2015.

Per els diferents tipus de notes sobre els exemplars només s'apliquen els següents casos:

- Estat físic → *Es crea un camp per aquest tipus de notes*
- Marques de propietat → *S'indica l'antic posseïdor donant accés mitjançant un enllaç a la pròpia base de dades.*
- Marques de lectura/estructuració del text → *Només s'apliquen les notes manuscrites*
- Censures/Notes de censura → *Només s'apliquen les notes manuscrites*

Entre les propietats definides es poden veure altres camps propis d'un catàleg bibliogràfic, com poden ser les matèries, que no apareixeran en els registres bibliogràfics. Els usuaris que vulguin conèixer les matèries d'alguna de les portades podran veure-ho a través de l'enllaç al catàleg de la UB quan estigui disponible.

Donat que aquesta base de dades hi mancaran camps propis d'un catàleg, es pretén donar un valor afegit incorporant altres dades. És per això que s'ha creat camps per a les dedicatòries o els lemes³⁰ i també es donarà informació sobre permisos o privilegis sempre quan apareguin a la portada tant si aquests elements es troben lligats amb altres del peu d'impremta com si no.

Pel que fa a elements de l'estil de les invocacions pietoses i d'altres de similars que precedeixen al títol es prefereix seguir amb les pautes utilitzades al CRAI de la UB realitzant una nota a l'apartat de notes, de la mateixa manera que indiquen les normes ISBD.

Unes altres dades que no es donaran de la mateixa manera que ho pot fer un catàleg bibliogràfic, són les propietats relacionades amb la descripció. En el cas de les dimensions sí que és factible donar-les, però en el cas del nombre de pàgines no ho és tant. Pel que respecta al format, es podrà donar sempre que es conegui.

---

³⁰ Tal com s'indica en el diccionari de dades, es donaran els lemes no inclosos a les marques d'impressor.

Partint de la base que tots els exemplars són incomplets, perd sentit la idea de crear els registres amb informació sobre com serien en cas que estiguessin complets. Per tal de donar a conèixer quines parts es conserven de cadascun dels exemplars, s'ha creat una propietat que defineix el nombre de fulls continguts i una altra a on s'explica que hi ha en aquests fulls que es conserven.

De la mateixa manera que amb les matèries, per tal de poder consultar la informació relativa al nombre total de pàgines, en els registres es donarà, sempre que estigui disponible, l'enllaç al catàleg de la UB.

En cadascuna de les entitats definides a la Taula 3 s'han afegit les claus primàries, element necessari per tal d'identificar inequívocament cadascun dels registres de la base de dades, i les claus foranes que són necessàries per tal de relacionar els diferents elements de cada taula amb la que tenen alguna relació.

Si es visualitza la Taula 3 es pot veure que per tal de relacionar dues entitats amb relació N:N, com és el cas de la relació entre els exemplars i posseïdors, s'hauria de crear una nova entitat. Seria necessària l'entitat POSSEIXEN/SON POSSEÏTS, però com que la informació relacionada amb els antics posseïdors es troba en una base de dades diferent, aquesta entitat no s'utilitzarà.

8.3. Esquema de dades

Per tal de catalogar les dades dels recursos es creu convenient utilitzar estàndards internacionals com a base, d'aquesta manera s'aconsegueix una base de dades més interoperable.

Per tal de no modificar la forma de catalogar de la biblioteca del CRAI de reserva de la UB es creu convenient utilitzar les regles RDA per tal de poder seguir amb les seves indicacions per a la base de dades de portades soltes i d'aquesta manera facilitar el treball.

RDA es tracta d'un estàndard de contingut utilitzat actualment per diferents institucions com són la British Library, la Library of Congress entre altres biblioteques nacionals. RDA dona les instruccions necessàries per informar

sobre quines dades s'han d'enregistrar però no dona instruccions sobre com s'han de mostrar a l'usuari, ni explica quina puntuació utilitzar per els diferents elements.³¹

Per tal de complementar aquest estàndard s'utilitzarà les normes ISBD, edició consolidada, que inclouen les indicacions tractades a la versió ISBD(A), específic per a recursos antics. Tal com comenta Elena Escolano³², aquest estàndard, també de contingut, estableix una sintaxi, un ordre de presentació de les dades i una puntuació per tal de reconèixer els diversos elements descrits. El que pretén RDA és deixar oberta la opció d'utilitzar ISBD, així com no fer-ho. S'ha de tenir present que en canvi, ISBD no tracta el tema dels punts d'accés.

Per tal d'encaixar aquests dos esquemes, pot ser útil la consulta de l'apèndix D de RDA a on s'explica les relacions del diversos elements a través d'una taula que s'enllaça³³.

Per tal de complementar aquests estàndards, també es tindran en compte les concrecions que utilitza la biblioteca del CRAI de reserva de la UB per tal d'especificar com aplicar les diverses normes que afectin a les propietats incloses a la base de dades de portades soltes.

8.4. Diccionari de dades

La Taula 4, mostrada a l'annex, s'ha dissenyat definint cadascuna de les propietats llistades anteriorment amb dades necessàries per tal de conèixer com s'ha de treballar en el moment de la catalogació. Les especificacions en aquest diccionari ajudaran a millorar la consistència de la pròpia base de dades.

---

³¹ Biblioteca de Catalunya. *Cap a RDA*. <<http://www.bnc.cat/content/view/full/91373>>.

³² Escolano Rodríguez, E. "RDA e ISBD: historia de una relación". *Información, cultura y sociedad: revista del Instituto de Investigaciones Bibliotecológicas*. Núm. 35 (diciembre, 2016). <<https://www.redalyc.org/html/2630/263048647009/>>.

³³ Dunsire, G; IFLA Cataloguing Section's ISBD Review Group. *Alignment of the ISBD: International Standard Bibliographic Description element set with RDA: Resource Description & Access element set. (Version 3.1)*. February 2015.

Entre les propietats que apareixen, es dona una definició sobre què incorpora la propietat, així com altres característiques sobre la obligatorietat, duplicitat del camp o la indexació dels seus valors. També es defineix el tipus de vocabulari donant indicacions sobre com actuar en el cas dels vocabularis controlats.

En la seva elaboració s'ha treballat de manera que es conservi, sempre que es pugui, la forma de catalogar que utilitza la biblioteca del CRAI de reserva, seguint les pautes que ja utilitzen per el catàleg.

També s'ha utilitzat recursos existents per a crear els punts d'accés de persones o entitats. Per a definir una forma autoritzada dels noms s'utilitzarà el catàleg d'autoritats de Càntic. També s'utilitzaran el llistat de termes definits a RDA, a l'apèndix I, per a complementar amb les relacions entre les persones i els recursos.

Per tal de crear concrecions en algunes propietats, també s'ha consultat bibliografia complementària. És el cas del document *Archives Damage Atlas: a tool for assessing damage*³⁴ útil per veure exemples il·lustrats que defineixen l'estat de conservació dels documents.

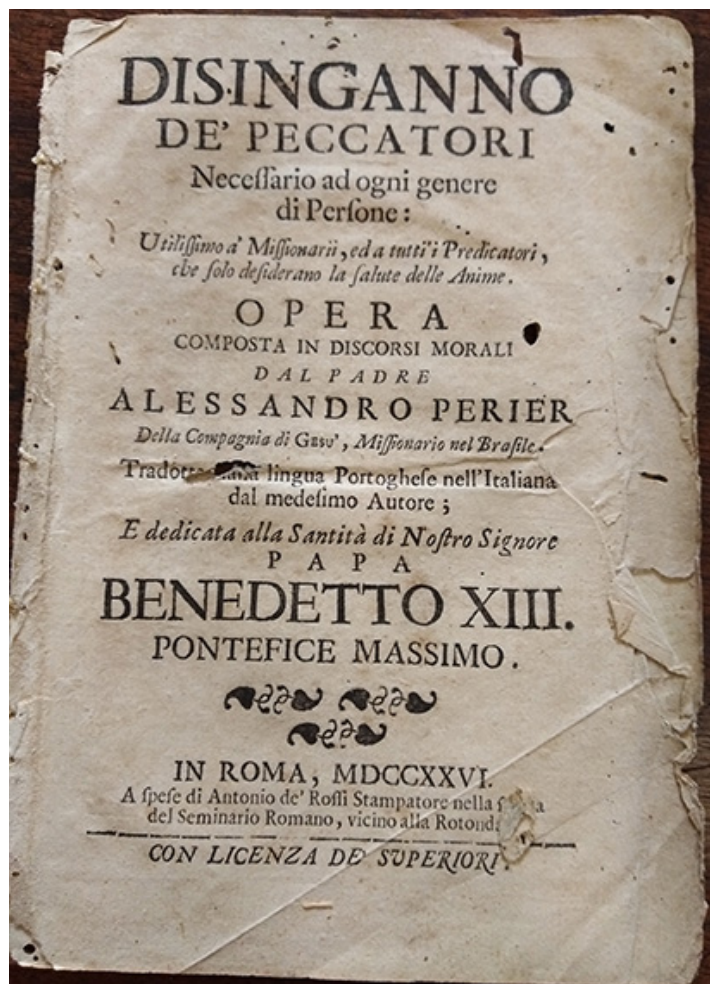
Sobre les altres propietats amb vocabulari controlat que no es puguin utilitzar vocabularis existents, s'han creat llistes pròpies per veure el seu funcionament. Aquestes llistes incompletes es poden consultar a continuació del diccionari de dades. D'aquestes llistes, en algun cas, es podran utilitzar termes que es troben explicats en les normes internes del CRAI de la UB. Per tal de no crear confusió en la utilització d'un o un altre terme es creu important una definició dels termes, tal com succeeix amb la llista utilitzada per a descriure l'estat físic en què es troben els documents.

---

³⁴ *Archives Damage Atlas: a tool for assessing damage*. Metamorfoze, The Hague, 2010.

9. REGISTRES CATALOGRÀFICS

9.1. Exemple 1

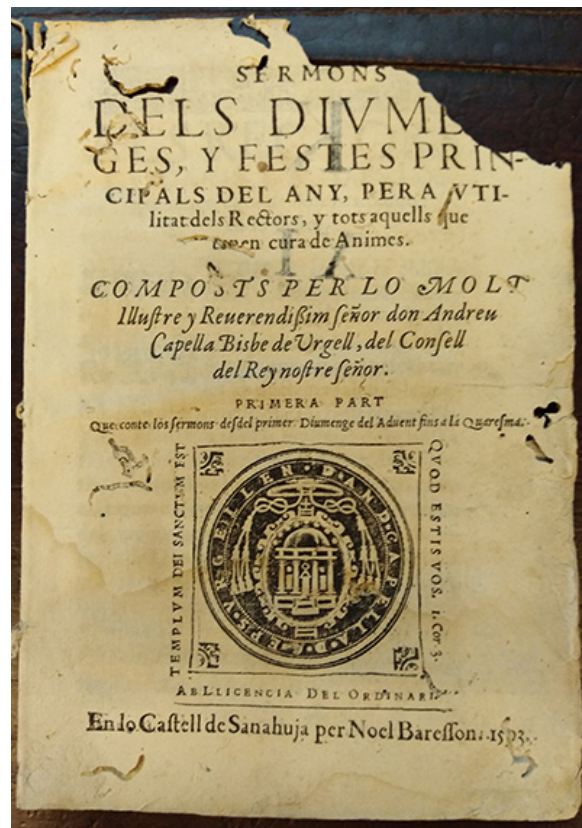

ID Manifestació ³⁵	00001
Data enregistrament	08/12/2018
Autor	Perier, Alexandre, 1651-1730
Títol	Disinganno de' peccatori necessario ad ogni genere di persone : Utilissimo a' missionarii, ed a tutti i predicatori, che solo desiderano la salute delle anime / Opera composta in discorsi morali dal padre Alessandro Perier della Compagnia di Gesu', Missionario nel Brasile; Tradotta dalla lingua Portoghese nell'italiana dal medesimo Autore.

³⁵ Informació extreta de la fotografies realitzades, dades com la localització, entre altres dades, poden no ser certes.

Altres mencions	Perier, Alexandre, 1651-1730 [traductor] Benet XIII, papa, 1649-1730 [dedicatari]
Dedicatòria	E dedicada allà Santità di Nostro Signore Papa Benedetto XIII. Pontefice Massimo.
Peu d'impremta	In Roma : a spese di Antonio de' Rossi Stampatore nella strada del Seminario romano, vicino alla Rotonda , 1726. Con licenza de' superiori.
Lloc d'impressió	Itàlia, Roma
Responsable de publicació	Rossi, Antonio de, actiu 1695-1755 [impressor]
Marca d'impressor	Sí
URL Impressor	http://www.bib.ub.edu/cgi-bin/awecgi?db=imp&o1=query&o2=exact&x1=IMP&k1=rossi,+antonio+de,+actiu+1695-1755
Any de publicació	1726
Nota a la descripció física	Filet a la part inferior
Idioma	Italià
ID Exemplar	00001a
Dimensió	4 fulls; (22 cm)
Parts conservades	Portada, pàgina en blanc i inici del prefaci.
Estat físic	Forats d'insectes (lleu) Foxing
Localització	Armari 80 – Roma – caixa 1
ID Manifestació	00001

9.2. Exemple 2

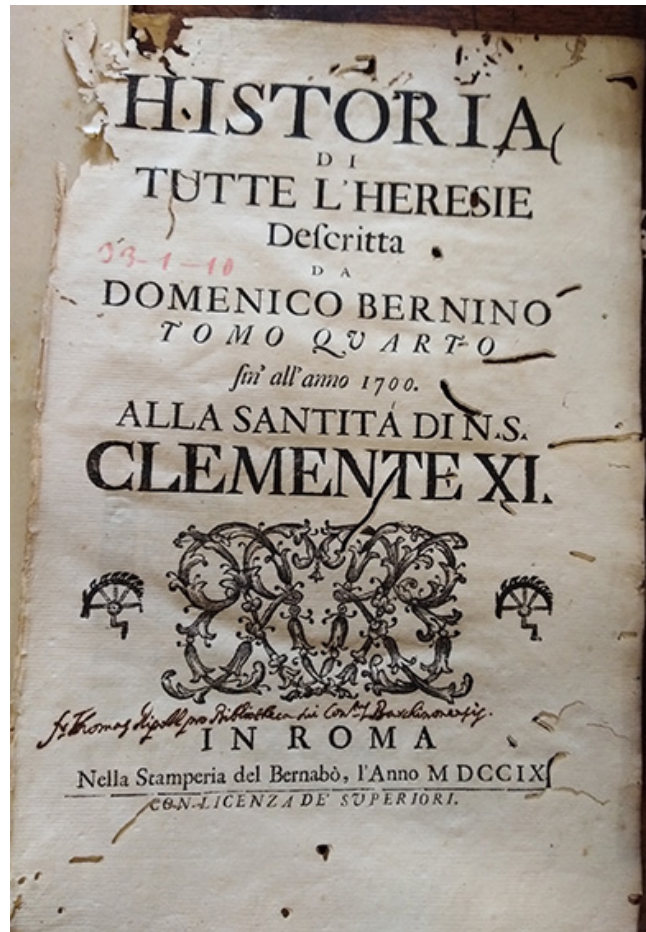

ID Manifestació	00002
Data enregistrament	09/05/2018
Autor	Capella, Andreu, 1529-1609
Títol	Sermons dels divmenges y festes principals del any : per a utilitat dels rectors y tots aquells que tenen cura de animes / composts per lo molt illustre y Reverendissim Señor don Andreu Capella Bisbe de Urgell, del Consell del Rey nostre Señor.
Peu d'impremta	Ab llicencia del ordinari. En lo castell de Sanahuja : per Noel Baresson
Lloc de publicació	Catalunya, Sanahuja
Responsable de publicació	Baresson, Noel, actiu 1593-1594 [impressor]
Marca d'impressor	No

Any de publicació	1593
Format	4º
Nota a la descripció física	Medalló amb l'escut de l'autor a portada
Idioma	Català
URL catàleg UB	https://cataleg.ub.edu/record=b1840908~S3*c at
URL publicació digitalitzada	https://books.google.es/books?id=EjZnpIdjBrcC&printsec=frontcover&dq=sermons+diumeses+capella&hl=ca&sa=X&ei=35fMT-m0JcWEhQeFsvHxDw#v=onepage&q&f=false
ID Exemplar	00002a
Volum	1
Títol de la part	Primera part, que conte los sermons des del primer diumenge del Aduent fins a la Quaresma
Dimensió	1 full; (20 cm)
Estat físic	Paper debilitat Forats d'insectes (lleu)
Localització	Armari 78 – Catalunya
ID Manifestació	00002

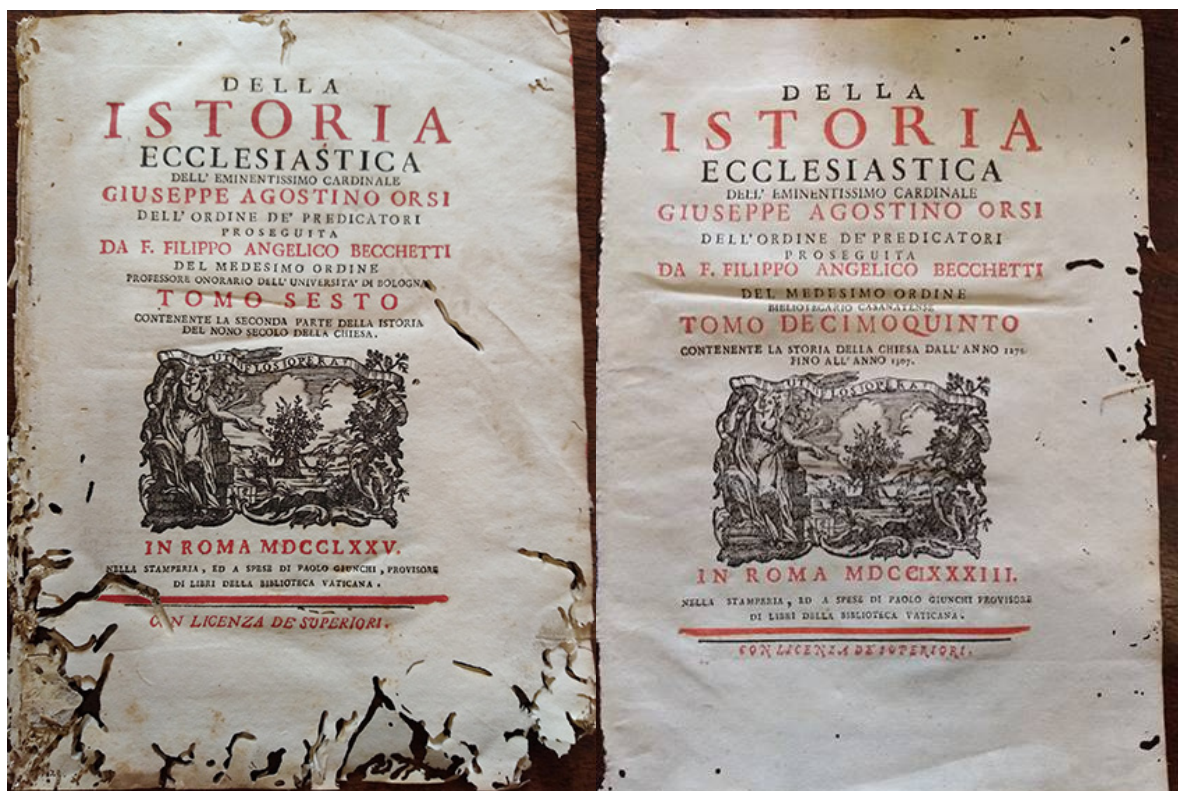
9.3. Exemple 3

ID Manifestació	00003
Data enregistrament	06/07/2018
Autor	Bernini, Domenico, 1657-1723
Títol	Historia di tutte l'heresie / descritta da Domenico Bernino.
Altres mencions	Climent X, papa, 1590-1676 [dedicatari]
Dedicatòria	Alla santità di nostro signore Clemente X
Peu d'impremta	In Roma : nella stamperia del Bernabò, 1705-1709. Con licenza de' superiori
Lloc de publicació	Itàlia, Roma
Responsable de publicació	Bernabò, Angelo, 1625?-1707 [impressor] Bernabò, Rocco, 1673-1737 [impressor]

Marca d'impressor	Sí
URL Impressor	http://www.bib.ub.edu/cgi-bin/awecgi?db=imp&o1=query&o2=exact&x1=IMP&k1=bernabo,+rocco,+1673-1737
Any de publicació	1705-1709
Nota	Existeix una publicació relacionada impresa a Venècia.
Idioma	Italià
ID Exemplar	00003a
Volum	4
Títol de la part	Tomo quarto, sin'all'anno 1700
Any de publicació del volum	1709
Dimensió	1 full; (32 cm)
Estat físic	Forats d'insectes (lleu)
Antic posseïdor	Convent de Santa Caterina (Barcelona, Catalunya)
URL Antic posseïdor	http://www.bib.ub.edu/cgi-bin/awecgi?db=pos&o1=query&o2=exact&x1=POS&k1=convent+de+santa+caterina+%28barcelona,+catalunya%29
Tipus de marca de posseïdor	Exlibris manuscrits: "Fr[ater] Thomas Ripoll pro Bibliotheca sui Conv[entus] Barchinonens[is]" Segell humit: Convent de Santa Caterina (Barcelona, Catalunya)
Localització	Armari 80 – Roma – caixa 1
ID Manifestació	00003

9.4. Exemple 4

ID Manifestació	00004
Data enregistrament	02/01/2019
Autor	Orsi, Giuseppe Agostino, 1692-1761 Becchetti, Filippo Angelico, O.P., 1743-1814
Títol	Della istoria ecclesiastica / dell'eminentissimo cardinale Giuseppe Agostino Orsi dell'ordine de'predicatori ; proseguita da F. Filippo Angelico Becchetti del medesimo ordine, professore onorario dell'universita de Bologna.
Peu d'impremta	In Roma : Stamperia, ed a spese di Paolo Giunchi, provisoro di libri della biblioteca vaticana, 1770-1788. Con licenza de superiori.
Lloc de publicació	Itàlia, Roma
Responsable de publicació	Giunchi, Paolo, 1730?-1798 [impressor]
Marca d'impressor	Sí

URL Impressor	http://www.bib.ub.edu/cgi-bin/awecgi?db=imp&o1=query&o2=exact&x1=IMP&k1=giunchi,+paolo,+1730?-1798
Any de publicació	1770-1788
Format	12°
Nota	Informació extreta del Tomo sexto. Tomo decimoquinto: Della istoria ecclesiastica / dell'eminentissimo cardinale Giuseppe Agostino Orsi dell'ordine de'predicatori ; proseguita da F. Filippo Angelico Becchetti del medesimo ordine, bibliotecario casanatense.
Nota a la descripció física	A dues tintes Doble filet a la part posterior
Idioma	Italià
URL catàleg UB	https://cataleg.ub.edu/record=b1925425~S3*cat
URL publicació digitalitzada	http://mdz-nbn-resolving.de/urn:nbn:de:bvb:12-bsb10005284-8 http://mdz-nbn-resolving.de/urn:nbn:de:bvb:12-bsb10005293-3
ID Exemplar	00004a
Volum	6
Títol de la part	Tomo sexto. Contenente la seconda parte della istoria del nono secolo della chiesa
Any de publicació del volum	1775
Dimensió	4 fulls; (27 cm)
Parts conservades	Portada, full en blanc i inici del pròleg
Estat físic	Forats d'insectes (moderat) Paper debilitat
Localització	Armari 81 – Roma – caixa 10

ID Manifestació	00004
ID Exemplar	00004b
Volum	15
Títol de la part	Tomo decimoquinto. Contenente la storia della chiesa dall'anno 1275 fino all'anno 1307
Any de publicació del volum	1783
Dimensió	1 full; (27 cm)
Estat físic	Forats d'insectes (lleu)
Localització	Armari 81 – Roma – caixa 10
ID Manifestació	00004

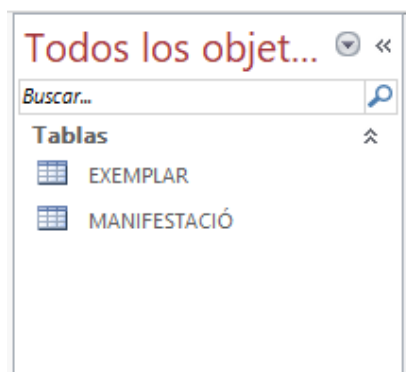
10. INTRODUCCIÓ DE LES DADES A UN PROGRAMARI

El treball de catalogació dels materials de la base de dades es materialitza amb la incorporació de les dades a un programari específic. Valorant la gran varietat de programes que existeixen en el mercat, s'ha considerat que per les característiques d'aquest fons no és necessari un software molt específic.

Per tal de crear una base de dades que serà utilitzada de manera interna pel personal de la biblioteca, el programa Microsoft Access pot satisfer les necessitats plantejades.

Per tal de conèixer el funcionament del programa es pot consultar la guia existent a la pàgina oficial d'Access³⁶, tot i així, a continuació es descriuen unes breus indicacions de com incorporar les diverses característiques que presenten els registres del fons de portades soltes a Microsoft Access.

En primer lloc, per poder incorporar totes les propietats d'un registre seran necessàries dues taules: una per a les propietats de la manifestació i l'altra per a les de l'exemplar.

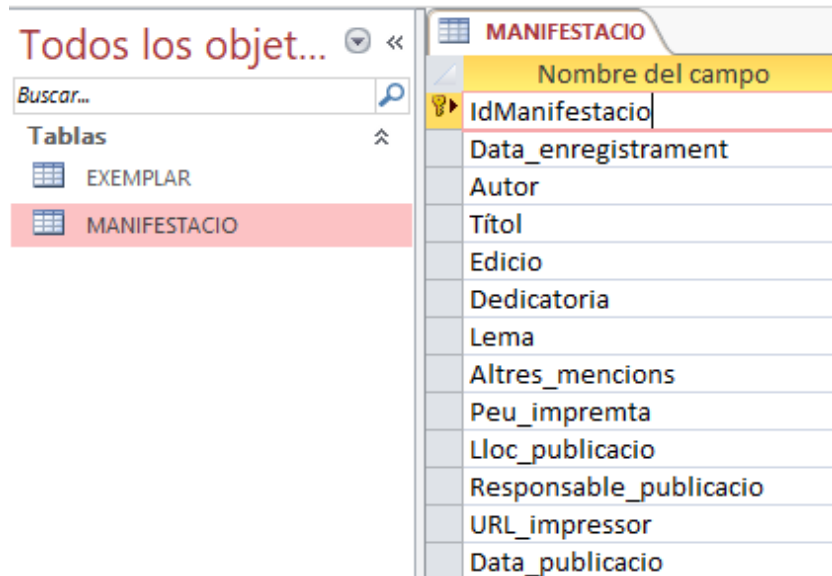
Imatge 23. A la part esquerra de la pantalla apareixen les taules creades

El següent pas és la definició de cadascun dels camps. A partir de la visualització *Vista diseño* es pot veure una taula a on s'han d'incorporar en la primera columna el nom que es vulgui donar al camp. És recomanable no utilitzar espais entre els caràcters, així com accents o altres caràcters especials. Per tal de donar el nom correctament es podrà fer a partir de l'etiqueta com es veurà posteriorment.

---

³⁶ Microsoft Office. Centro de ayuda de Access. <<https://support.office.com/es-es/access>>.

Imatge 24. Noms donats a les propietats de la manifestació

En la segona columna s'ha de definir de quin tipus de dades es tracta cada una de les propietats. Depenent del tipus escollit es podran definir unes característiques o unes altres a la part posterior, en les pestanyes *General* i *Búsqueda*.

Nombre del campo	Tipo de datos
IdManifestacio	Autonumeración
Data_enregistrament	Fecha/Hora
Autor	Texto corto
Títol	Texto largo
Edicio	Texto corto
Altres_mencions	Texto corto
Dedicatoria	Texto corto
Lema	Texto corto
Peu_imprensa	Texto largo
Lloc_publicacio	Texto corto
Responsable_publicacio	Texto corto
Marca_impresor	Sí/No
URL_impresor	Hipervínculo
Any_publicacio	Número
Format	Texto corto
Nota	Texto largo
Nota_descripcioFisica	Texto largo
Idioma	Texto corto
URL_categUB	Hipervínculo
URL_publicacioDigitalitzada	Hipervínculo

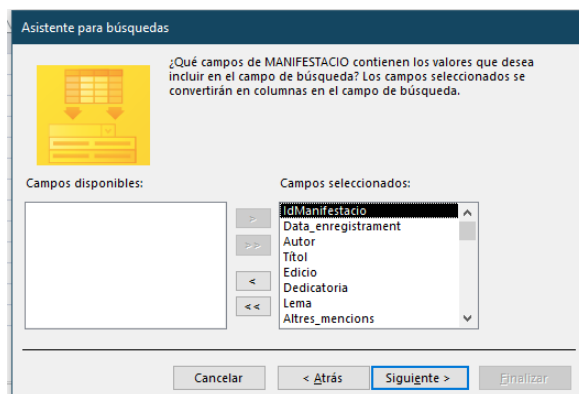
EXEMPLAR	
Nombre del campo	Tipo de datos
IdExemplar	Autonumeración
Volum	Número
Títol de la part	Texto largo
Nombre_fulls	Número
Parts_conservades	Texto largo
Dimensio	Texto corto
Estat_fisic	Texto corto
Antic_posseidor	Texto corto
URL_anticoPoseidor	Hipervínculo
Tipus_MarcaPoseidor	Texto largo
Etiquetes_impreses	Texto largo
Localitzacio	Texto corto
IdManifestacio	Número

Imatge 25. Selecció del tipus de dades

Per tal de definir el tipus de dades per a la clau forana IdManifestacio de l'entitat exemplar, s'ha de seleccionar *Asistente para búsqueda*. Després de seleccionarlo apareixeran diverses pantalles. A continuació es mostren captures de pantalla sobre quins són els passos per crear la relació.

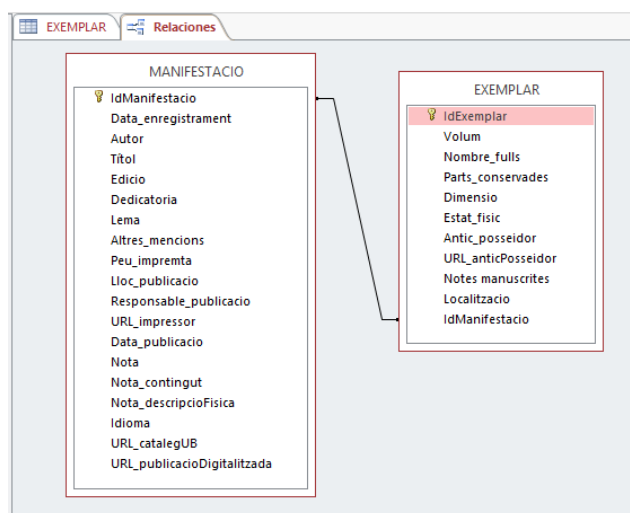
Imatge 26. Seleccionar la primera opció

Imatge 27. Seleccionar: Tabla MANIFESTACIO

Imatge 28. S'han de passar totes les propietats de Campos disponibles a Campos seleccionados

Les següents pantalles no fa falta modificar res. Es pot clicar sobre *Siguiente* fins a *Finalizar*. Tot i que aparegui *Número* en el tipus de dades de la clau forana, la relació s'ha creat. Per tal de comprovar-ho es pot visualitzar a l'apartat de *Relaciones* dins de les eines. Apareixerà una nova pestanya amb la relació creada.

Imatge 29. Relació entre la clau primària de la manifestació i la clau forana a la taula de l'exemplar.

Un cop realitzat aquest pas es poden definir les característiques de les propietats. Per això, s'ha de visualitzar la part inferior de la *Vista diseño*.

- Per tal de definir la obligatorietat d'una propietat, a la pestanya *General* s'ha de seleccionar Sí o No, segons convingui, al camp anomenat *Requerido*.
- Per tal d'indexar una propietat, s'ha de visualitzar la pestanya *General*. En el camp *Indexado* s'ha de seleccionar *Sí (con duplicados)* en tots els casos, excepte en les ID, que serà *Sí (sin duplicados)*. La duplicació que s'indica

aquí no es refereix a si un camp pot tenir un o més valors; sinó que significa que un valor seleccionat per a un registre pugui o no aparèixer en un altre registre.

- Per tal de controlar els valors d'una propietat, s'ha de visualitzar la pestanya *Búsqueda*. En el camp *Mostrar control* seleccionar *Cuadro de lista*. En el camp *Tipo de origen de la fila* seleccionar *Lista de valores*. A *Origen de fila* introduir el llistat de valors.

General		Búsqueda
Mostrar control	Cuadro de lista	
Tipo de origen de la fila	Lista de valores	
Origen de la fila	"Castellà"; "Català"; "Llatí"; "Italià"	
Columna dependiente	1	
Número de columnas	1	
Encabezados de columna	No	
Ancho de columnas		
Permitir varios valores	Sí	
Permitir ediciones de lista	No	
Formulario de edición de		
Mostrar solo valores de o	No	

Imatge 30. Característiques de la propietat controlada Idioma

- Per tal de definir la repetibilitat d'una propietat, en el cas de les propietats controlades, s'ha de visualitzar la pestanya *Búsqueda*. En el camp *Permitir varios valores*, s'ha de seleccionar Sí o No, segons convingui. En el cas de les propietats no controlades no es pot definir de cap manera, per tant, en el moment de fer un registre s'ha de redactar tot seguit.
- Per tal d'introduir un nom d'etiqueta per a cada propietat, s'ha de visualitzar la pestanya *General*. En el camp *Título* es pot introduir el nom de la propietat tal com es vol visualitzar.

També, per facilitar la creació de registres es pot incorporar una descripció a la tercera columna amb informació sobre el significat de la propietat o amb alguna mena d'indicacions.

EXEMPLAR		Relaciones		MANIFESTACIO	
Nombre del campo	Tipo de datos	Descripción (opcional)			
Lema	Texto corto	Textos que apareixen a la portada i fan referència a frases solemnes o citacions de persones il·lustres.			
Altres_mencions	Texto corto	Definir una forma autoritzada d'altres responsabilitats o mencions que puguin aparèixer en el recurs.			
Peu_imprensa	Texto largo	Descriure la informació relacionada amb la publicació de la manifestació			
Lloc_publicacio	Texto corto	Definir una forma concreta per a les localitzacions			
Responsable_publicacio	Texto corto	Definir una forma autoritzada per els responsables de la publicació (generalment només apareix l'impressor).			
URL_impresor	Hipervinculo	Enllaç URL de la base de dades Marques d'impressor.			
Data_publicacio	Número	Any de realització de la publicació			
Nota	Texto largo	Informar sobre qualsevol anomalia trobada en algun element de la catalogació.			
Nota_contingut	Texto largo	Donar informació sobre l'existència de diferents parts de les que està formada la manifestació.			
Nota_descripcioFisica	Texto largo	Informar sobre els elements decoratius o tècnics que destaquen a la portada			
Idioma	Texto corto	Conèixer en quin idioma està escrita la informació que presenta cada document			
URL_catalegUB	Hipervinculo	Enllaç URL del catàleg de la UB			
URL_publicacioDigitalitzada	Hipervinculo	Enllaç URL a una biblioteca digital a on tinguin la publicació dipositada			

Imatge 31. Descripcions opcionals afegides a les propietats

Un cop creats els diferents camps amb les seves característiques es poden crear formularis per tal de treballar amb una interfície més amigable.

11. FUTURS ASPECTES A TREBALLAR

Un cop entrats els documents a la base de dades es podran trobar, tal com ja ha passat amb alguns exemples donats en aquest treball, que hi ha portades corresponents a impresos que no existeix cap altre exemplar descrit en el catàleg de la UB. En aquests casos, es podria valorar la idea de si és adequat indicar en el catàleg que a la biblioteca de reserva existeixen aquestes portades. En tot cas, s'hauria de reflectir clarament que només es disposa de la portada o algun altre full per tal de no confondre a l'usuari.

De la mateixa manera que amb el catàleg, a partir de les dades obtingudes amb aquesta base de dades de portades soltes també es pot valorar la idea d'alimentar els catàlegs de marques d'impressor i antics posseïdors amb noves marques que no es troben en cap dels altres documents introduïts.

Respecte a les tasques pròpies d'una biblioteca s'ha de dir que s'està treballant per tal d'ordenar els materials de forma cronològica. S'ha començat a treballar amb les portades pertanyents a Barcelona. El fet de disposar d'una base de dades ajudarà a localitzar més fàcilment una portada a partir de diferents cerques.

Una altra tasca relacionada, tot i que pot ser més complexa, és la incorporació d'altres caixes que per ara s'ha decidit que no entrin a formar part de la base de dades, com les portades sense localització que es troben junt amb els fulls solts.

Tant per aquestes altres caixes com per els impresos entrats a la base de dades, ajudaria el fet de consultar altra documentació per crear uns registres més consistents. En aquest sentit, tal com s'explica en el pòster elaborat per el congrés de la IFLA a Milà³⁷, la biblioteca disposa de catàlegs manuscrits escrits sobretot al segle XVIII provinents de biblioteques conventuals. També amb la consulta d'altres catàlegs en línia es pot aprofundir en conèixer les diferents vicissituds presentades en els impresos. En el document elaborat per Esperanza Velasco i José Antonio Merlo³⁸ es dona un recull de catàlegs, biblioteques virtuals

---

³⁷ Rueda Ramírez, P; Ruiz Fargas, M. "Towards a provenance database in the historic collection of the Library of the University of Barcelona" World Library and Information Congress: 75th IFLA General Conference and Council, Milan, Italy, August 23-27, 2009. <<http://hdl.handle.net/2445/11182>>.

³⁸ Velasco de la Peña, E; Merlo Vega, J.A. "Nuevas formas para el acceso al libro antiguo". XV Coloquio de la AIB. <<http://hdl.handle.net/10366/18004>>.

i altres institucions relacionades d'Europa que tracten amb el llibre antic. També es poden consultar altres catàlegs com el VIAF o el CERL Thesaurus per a les autoritats³⁹.

Respecte a altres accions com la restauració o la digitalització que per ara no es contemplen, es creu que es podrien realitzar si es disposessin de més recursos o si fos interessant per alguna investigació, però tenint en compte la riquesa de fons de la biblioteca de reserva, el fons de portades, ara per ara, no seria una de les prioritats.

Tal com es comenta en el treball de màster de De La Rosa⁴⁰ també es pot arribar a crear un catàleg en accés obert per tal que els usuaris realitzin cerques directament. Aquest catàleg pot servir per tal de fer visible una documentació que ha estat malmesa a partir d'accions humanes i d'aquesta manera contribuir a evitar possibles errors en el futur. Com també senyala, es podria arribar a crear un espai de col·laboració amb altres entitats que també disposin de documentació similar que ha estat malmesa.

A continuació es mostren algunes de les recomanacions que hauria de tenir les interfícies del catàleg segons les característiques de la base de dades.

11.1. Recomanacions sobre el disseny d'una interfície

Es creu que per aquesta base de dades pot ser útil aplicar tant una cerca simple, com una d'avançada. Per tal de respondre a diferents necessitats, seria útil una cerca simple amb opcions, seleccionant a quin camp de la base de dades cercar, així com una cerca a tots els camps. Aquestes propietats es tracten de les que s'han definit com a indexables en el diccionari de dades, excloent els identificadors de la manifestació i l'exemplar, útils de forma interna pel personal de la biblioteca.

La cerca avançada serà útil per tal de concretar les cerques fent combinacions entre les propietats indexades. Per exemple, es podria definir una cerca seleccionant un període de temps a partir dels anys de publicació i una ciutat

---

³⁹ Biblioteca de Catalunya. *Cantic: Altres catàlegs d'autoritats*. <<http://cantic.bnc.cat/altrescat>>.

⁴⁰ Veure referència 1

d'impressió. D'aquesta manera, la propietat sobre la data de publicació s'hauria de mostrar per tal que es pogués seleccionar un any d'inici i un any de finalització. Per tal de millorar les cerques, també podria ser útil mostrar una llista de termes a partir d'un desplegable per a la propietat lloc de publicació, per tal d'evitar silenci en la cerca degut a la forma en què estan descrites les localitzacions.

Una altra opció de cerca podria ser la navegació. Els usuaris podrien seleccionar, per exemple, entre els diferents països existents amb algun registre i a partir d'aquí, aparèixer les diferents ciutats disponibles. S'ha de tenir en compte que si es desitgés poder fer aquest tipus de cerca caldria crear una propietat a la base de dades per el nom de països i una altra per el nom de les ciutats. De la mateixa manera que amb la localització també es podria navegar amb altres propietats que han estat definides com a indexables si es desitgés, donant com a resultat el llistat de valors de cada propietat. Si es volgués realitzar amb el llistat d'autors, per tal de millorar l'experiència d'usuari es podria donar un índex alfabètic per tal de no crear una llista excessivament llarga en els resultats.

També seria d'ajuda incorporar una petita explicació sobre com realitzar cerques, explicant per exemple que les diferents personalitats com autors o impressors es troben ordenats per el cognom.

Entre els resultats de cerca s'haurien de poder ordenar segons l'any o el títol del document i de cada resultat hauria d'aparèixer la informació més essencial. En aquest cas es podrien mostrar les propietats definides com a títol i peu d'impremta en el diccionari de dades.

En el registre complet s'haurien de mostrar totes les propietats definides en cadascun dels registres, podent realitzar cerques predeterminades a través de diferents dades com poden ser l'autor, l'impressor o antic posseïdor entre altres, de manera que a l'usuari li apareguin tots els registres a on el valor seleccionat aparegui.

12. CONCLUSIONS

Degut a la temporalitat d'aquest treball, no és possible treballar la base de dades en el sentit d'introduir els més de 67.000 documents existents. D'aquesta manera, s'ha treballat sobre les fases prèvies a l'execució de la base de dades, analitzant i definint tots els elements necessaris per tal que el següent pas sigui crear el propi document seguint les pautes definides al diccionari de dades i al breu manual tractat a l'apartat anterior.

Com que els materials es tracten d'exemplars incomplets, la font principal per a catalogar sempre serà la portada, a diferència del que indiquen els estàndards, no es podran consultar altres parts dels documents, com el colofó, per contrastar la informació.

Aquest fet pot provocar que comparant el registre realitzat amb registres d'altres catàlegs d'una mateixa manifestació, el resultat no sigui el mateix, havent-hi elements que variïn. Per exemple, en el cas d'impresos antics es poden trobar dues portades, portada gravada i portada tipogràfica; tal com recomana ISBD, la portada tipogràfica és la preferida, però en el fons de portades soltes es pot trobar només la gravada sense saber si existeix una de tipogràfica per poder extreure la informació.

Molts dels dubtes que puguin sorgir, en moltes ocasions es podran resoldre amb l'ajuda de consultes a catàlegs o altres fons existents, però cal tenir en compte la gran quantitat de portades preservades, la dificultat que presenta la catalogació de fons antic davant d'impresos actuals i el temps que podria suposar la consulta a aquests recursos. També és veritat que una bona catalogació en el moment de la creació de cadascun dels registres suposaria un avantatge a llarg termini. És cert que entre les propietats definides s'han establert camps per a URL, així que si en el moment de fer un nou registre es comença per aquests camps, es podrà conèixer bona part de la informació de la que s'haurà de treballar posteriorment.

Com ja s'ha comentat en la realització del treball, l'objectiu d'aquesta base de dades és donar a conèixer tot el contingut que es pot extreure de les pròpies portades. És per això que s'han inclòs elements, com les dedicatòries o els lemes,

que en altres bases de dades no apareixerien en una nova propietat. Creant aquests camps i la obligatorietat d'introduir altres elements que no ho són en catàlegs bibliogràfics permet crear un valor afegit a la base de dades.

La inclusió de tots els elements possibles per tal d'identificar les dades d'un exemplar concret, dóna la possibilitat de descobrir nova informació sobre el llegat històric preservat a la biblioteca.

Tenint en compte que la biblioteca de reserva preserva un total de 150.000 impresos aproximadament⁴¹, l'anàlisi de la documentació de portades soltes significa aprofundir en la història del que va ser una gran biblioteca, degut al gran volum que representa si es compara amb el total.

---

⁴¹ Veure referència 37

13. BIBLIOGRAFIA

- *Archives Damage Atlas: a tool for assessing damage*. Metamorfoze, The Hague, 2010. 145 pàgines. ISBN 978-90-811592-3-4.
<http://www.heritageforpeace.org/wp-content/uploads/2013/03/archives_damage_atlas.pdf>. [Consulta: 08-01-2019].
- Astals Forn, I; Ruiz Fargas, M. *Estats, emissions i edicions al catàleg: una proposta oberta*. Barcelona: CRAI Biblioteca de Reserva, 2016. 52 pàgines. <<http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/98192>>. [Consulta: 28-11-2018].
- Astals, I; Ruiz, M; Verger, N. "La base de dades Antics posseïdors de la Biblioteca de Reserva de la Universitat de Barcelona". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Núm. 24 (juny de 2010). <<http://bid.ub.edu/24/astals1.htm>>. [Consulta: 05-09-2018].
- Biblioteca de Catalunya. *CÀNTIC: Catàleg d'Autoritats de Noms i Títols de Catalunya*. <<http://cantic.bnc.cat/>>. [Consulta: 28-10-2018].
- Biblioteca de Catalunya. *Cap a RDA*. <<http://www.bnc.cat/content/view/full/91373>>. [Consulta: 03-12-2018].
- Biblioteca de Catalunya. *Catàleg*. <<https://cataleg.bnc.cat/>>. [Consulta: 24-10-2018].
- Biblioteca de Catalunya. *LEMAC: Llista d'encapçalaments de matèria en català*. <<http://www.bnc.cat/lemac/>>. [Consulta: 20-12-2018].
- Biblioteca Nacional de España. *Reglas de catalogación*. <<http://www.bne.es/es/Inicio/Perfiles/Bibliotecarios/Procesos-tecnicos/NormasInternacionales/ReglasDeCatalogacion/>>. [Consulta: 03-12-2018].
- Biblioteca Nacional de España. *Catálogo BNE*. <<http://catalogo.bne.es/uhtbin/webcat>>. [Consulta: 24-10-2018].

- Castano, W; Restrepo Fernández, M.C. "Los repositorios como herramienta para la recuperación del patrimonio bibliográfico: El caso de seis bibliotecas públicas municipales del departamento de Antioquia". *Revista Interamericana de Bibliotecología*. Vol. 39, No. 1 (2016), p. 57-68. <<https://ssrn.com/abstract=2947005>>. [Consulta: 5 de setembre 2018].
- Catalunya. Llei 97/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 11 d'octubre de 1993, núm. 1807, pàgines 6748-6758. <http://cultura.gencat.cat/web/.content/dgpc/arxius_i_gestio_documental/07_marc_normatiu/static_file/llei_09_1993.pdf> [Consulta: 02-01-2019].
- Dunsire, G; IFLA Cataloguing Section's ISBD Review Group. *Alignment of the ISBD: International Standard Bibliographic Description element set with RDA: Resource Description & Access element set*. (Version 3.1). February 2015. 41 pàgines. <https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/isbd/OtherDocumentation/isbd2rda_alignment_v3_1.pdf>. [Consulta: 07-12-2018].
- Escolano Rodríguez, E. "RDA e ISBD: historia de una relación". *Información, cultura y sociedad: revista del Instituto de Investigaciones Bibliotecológicas*. Núm. 35 (diciembre, 2016), pàgines 147-164. <<http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=263048647009>>. [Consulta: 07-12-2018].
- Fullà, N. "L'empremta: una eina de detectius al servei de catalogadors i bibliògrafs". *El Blog de la BC*. <<http://www.bnc.cat/El-Blog-de-la-BC/L-empremta-una-eina-de-detectius-al-servei-de-catalogadors-i-bibliografts>>. [Consulta: 20-10-2018].
- Ginebra, L. *Pautes de catalogació del CCUC en RDA: Monografies impreses antigues*. CSUC, 2018. <<https://confluence.csuc.cat/display/PAUTES/Pautes+-+Monografies+impreses+antigues>>. [Consulta: 30-11-2018].

- IFLA. *ISBD: Descripció Bibliogràfica Normalitzada Internacional*. Edició consolidada. Versió catalana d'Assumpció Estivill Rius. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2013. 246 pàgines.
<<https://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/series/44-ca.pdf>>.
[Consulta: 24-10-2018].
- IFLA. *Requisits funcionals dels registres bibliogràfics: Informe final*. Traducció catalana d'Assumpció Estivill Rius. Barcelona: Biblioteca de Catalunya: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2009. 122 pàgines.
<https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frbr/frbr-ca_2009.pdf>.
[Consulta: 23-11-2018].
- Martín Abad, J; Becedas González, M; Lilao Franca, Ó. *La descripción de impresos antiguos: análisis y aplicación de la ISBD(A)*. Madrid: Arco Libros, 2008. 339 pàgines. ISBN: 9788476357293. [Consulta: 23-10-2018].
- Microsoft Office. *Centro de ayuda de Access*.
<<https://support.office.com/es-es/access>>. [Consulta: 22-12-2018].
- *Recursos, descripció i accés: Apèndixs A–M, glossari*. Traducció d'Assumpció Estivill Rius. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, gener de 2016. 214 pàgines. [Consulta: 24-10-2018].
- *Recursos, descripció i accés: Capítols 1–32*. Traducció d'Assumpció Estivill Rius. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, gener de 2016. 855 pàgines. [Consulta: 24-10-2018].
- Rosa Regot, E. De La. *La mutilació del patrimoni i la seva recuperació. Estudi i projecte de tractament del fons de portades soltes del CRAI Biblioteca de Reserva (Universitat de Barcelona)*. Barcelona, 2016. 255 pàgines. <<http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/105902>>.
[Consulta: 03-09-2018].
- Rueda Ramírez, P; Ruiz Fargas, M. "Towards a provenance database in the historic collection of the Library of the University of Barcelona" World

Library and Information Congress: 75th IFLA General Conference and Council, Milan, Italy, August 23-27, 2009.

<<http://hdl.handle.net/2445/11182>>. [Consulta: 17 de setembre 2018].

- Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. *Exposició virtual: El joc de les diferències: estats, emissions, edicions copiades línia per línia*. <<http://crai.ub.edu/ca/coneix-el-crai/biblioteques/biblioteca-reserva/exposicio-estats-emissions>>. [Consulta: 28-11-2018].
- Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. *Catàleg de les biblioteques*. <<https://cataleg.ub.edu/>>. [Consulta: 25-09-2018].
- Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. *Antics posseïdors*. <<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/posseïdors/>>. [Consulta: 14-09-2018].
- Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. *Marques d'impressors*. <<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/impressors/>>. [Consulta: 14-09-2018].
- Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. *BiPaDi: Biblioteca Patrimonial Digital*. <<https://bipadi.ub.edu/digital/>>. [Consulta: 08-10-2018].
- Universitat de Barcelona. *Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació: CRAI Biblioteca de Reserva*. <<http://crai.ub.edu/ca/coneix-el-crai/biblioteques/biblioteca-reserva>>. [Consulta: 05-09-2018].
- Universitat de Barcelona. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació. *Autoritats UB*. <<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/autoritats/>>. [Consulta: 28-10-2018].

- Universitat de Barcelona. CRAI Biblioteca de Reserva. *Manual de pautes i procediments (edició revisada)*. Barcelona, 2015. [accés a través de la Intranet]. [Consulta: 27-11-2018].
- Velasco de la Peña, E; Merlo Vega, J.A. "Nuevas formas para el acceso al libro antiguo". XV Coloquio de la AIB. <<http://hdl.handle.net/10366/18004>>. [Consulta: 7 de setembre 2018].
- Verger Arce, N. "La Biblioteca de Reserva de la Universitat de Barcelona". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Núm. 21 (desembre, 2008). <<http://bid.ub.edu/21/verger.htm>>. [Consulta: 05-09-2018].
- Zabala, J. *Los impresos antiguos: génesis material y su repercusión en la transmisión de los textos*. Barcelona: Editorial UOC, 2014. 132 pàgines. ISBN: 9788490644737. [Consulta: 02-11-2018].

14. ANNEXES

A.1 Llista de propietats definides

En primer lloc apareixen en gris les propietats definides a les bases de dades ja existents marques d'impressors i d'antics posseïdors. S'ha de tenir en compte que aquestes entitats es treballen realment amb registres d'autoritat i la taula següent s'han tractat com si fossin un model relacional per tal de crear una connexió amb les entitats manifestació i exemplar; per tant, no s'utilitzen les claus foranes incorporades a la taula sinó que com ja s'ha explicat les dades sobre les marques s'incorporen a un camp del registre MARC.

1. IMPRESSORS
- ID Impressor (<i>Clau Primària</i>)
- Impressor
- Nom alternatiu
- Vegeu també
- País
- Ciutat
- Anys
- Ensenya
- Nota
- Font
2. MARQUES IMPRESSORS
- ID Marca impressor (<i>Clau Primària</i>)
- Marca
- Divisa
- Nota
- Terme marca
- Imatge

- RB. Catàleg
- ID Impressor (<i>Clau Forana</i>)
3. POSSEÏDORS
- ID Posseïdor (<i>Clau Primària</i>)
- Posseïdor
- Nom alternatiu
- Vegeu també
- Nota d'ús intern
- Font
- Repertoris generals
- Nota històrica i biogràfica
- Tipus d'entitat
- País
- Ciutat
- Orde religiós/Grup associat
4. MARQUES POSSEÏDORS
- ID Marca posseïdor (<i>Clau Primària</i>)
- Tipus de marca
- Descripció/Transcripció
- Datació de la marca
- Imatge marca
- Imatge context
- RB. Catàleg
- ID Posseïdor (<i>Clau Forana</i>)
5. MANIFESTACIÓ
- ID Manifestació (<i>Clau Primària</i>)

- Data d'enregistrament
- Autor
- Títol
- Edició
- Altres mencions
- Dedicatòria
- Lema
- Peu d'impremta
- Lloc de publicació
- Responsable de la publicació
- Marca d'impressor
- URL Impressor
- Any de publicació
- Format
- Nota
- Nota a la descripció física
- Idioma
- URL catàleg UB
- URL publicació digitalitzada
6. EXEMPLARS
- ID Exemplar (<i>Clau Primària</i>)
- Volum
- Títol de la part
- Any de publicació del volum
- Dimensió
- Parts conservades
- Estat físic

- Antic posseïdor
- URL Antic posseïdor
- Tipus de marca de posseïdor
- Etiquetes impreses
- Localització
- ID Manifestació (<i>Clau Forana</i>)

Taula 3. Llistat de propietats extretes de les diferents entitats.

A.2 Diccionari de dades

MANIFESTACIONS	
NOM DE L'ETIQUETA:	IdManifestació
ABAST:	Es tracta de la clau primària de l'entitat Manifestació.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Identificar inequívocament un registre de la base de dades.
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure (donant valors correlatius)
CRITERIS D'APLICACIÓ:	Els valors d'aquesta propietat es tracten de valors numèrics donats consecutivament en cada registre.
EXEMPLES:	00001
NOM DE L'ETIQUETA:	Data d'enregistrament
ABAST:	Propietat administrativa

NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Establir quan es va realitzar el registre catalogràfic
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	S'escriuren vuit xifres corresponents a dia/mes/any. Incorporant els 0 que facin falta per tal de respectar l'estructura xx/xx/xxxx.
EXEMPLES:	09/06/2018
NOM DE L'ETIQUETA:	Autor
NOM DE LA PROPIETAT:	RDA: Nom de la persona
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Definir una forma autoritzada de l'autor
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari Controlat S'utilitzarà el vocabulari ja existent del catàleg d'autoritats de CÀNTIC. → http://cantic.bnc.cat/ Domini obert.
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure esquema de dades RDA. → 9.2</i>
EXEMPLES:	Metastasio, Pietro, 1698-1782
NOM DE L'ETIQUETA:	Titol
NOM DE LA PROPIETAT:	ISBD:

	Títol propi : Informació complementària del títol / Menció de responsabilitat
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Descriure els elements bàsics que apareixen a la portada i identifiquen una manifestació: títol i autor, així com altres mencions de responsabilitat
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<p>En el cas de les manifestacions en diferents volums, el títol escollit ha de ser el títol col·lectiu de la publicació o el títol del primer volum en cas que no es trobi cap títol que els unifiqui.</p> <p><i>Veure regles ISBD → àrea 1</i></p> <p><i>Veure esquema de dades RDA. → 2.3</i></p> <p><i>Veure esquema de dades RDA. → 2.4</i></p>
EXEMPLES:	Delle forze dell'intendimento umano, o sia Il pirronismo confutato / trattato di Lodovico Antonio Muratori bibliotecario del Sereniss. Signor Duca di Modena, opposto al libro del preteso Monsignor Huet intorno alla debolezza dell'umano intendimento
NOM DE L'ETIQUETA:	Edició
NOM DE LA PROPIETAT:	ISBD: Menció d'edició / Menció de responsabilitat

NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Donar informació sobre l'existència d'altres edicions.
OBLIGATÒRIA:	Si està disponible
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure regles ISBD → àrea 2</i> <i>Veure esquema de dades RDA. → 2.5.2</i>
EXEMPLES:	Editio nouissima Editio tertia /ab ipsomet authore recognita, pluribus, iisque vtilissimis additionibus in proprio loco positis aucta ac expurgata ab erroribus in priori editione Veneta commissis
NOM DE L'ETIQUETA:	Altres mencions
NOM DE LA PROPIETAT:	RDA: Nom de la persona
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Definir una forma autoritzada d'altres responsabilitats o mencions que puguin aparèixer en el recurs.
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari Controlat S'utilitzarà el vocabulari ja existent del catàleg d'autoritats de CÀNTIC. → http://cantic.bnc.cat/

	S'utilitzarà el llistat de termes definits a RDA → apèndix I.
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure esquema de dades RDA. → 9.2</i> Rere el nom definit s'ha d'afegir entre claudàtors la relació entre la persona o entitat amb l'obra.
EXEMPLES:	Metastasio, Pietro, 1698-1782 [traductor] Laboulaye, Édouard, 1811-1883 [escriptor d'un pròleg] Riquer, Alexandre de, 1856-1920 [il·lustrador]
NOM DE L'ETIQUETA:	Dedicatòria
ABAST:	Textos en què es fa referència a alguna personalitat citant-la i ocasionalment donant-li les gràcies o agraint-li algun atribut.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Donar a conèixer el tipus de dedicatòries que s'utilitzaven a les portades dels impresos antics.
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	Transcriure la dedicatòria desenvolupant les possibles abreviatures que puguin aparèixer.
EXEMPLES:	Dirigido al Excellentísimo Señor Don Alvaro Manrique, de çuñiga, Marques de Villa manrique, Virrey, Gobernador, y Capitan general dellos Reynos.

	Dedicado a la catolica Magestad del Rey nuestro Señor Carlos II, Monarca de dos Mundos.
NOM DE L'ETIQUETA:	Lema
ABAST:	Textos que apareixen a la portada i fan referència a frases solemnes o citacions de persones il·lustres.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Donar a conèixer els lemes que puguin aparèixer a la portada.
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	Transcriure el lema desenvolupant les possibles abreviatures que puguin aparèixer. Les divises pertanyents a les marques d'impressor no s'han d'incorporar.
EXEMPLES:	Il·lustrat, dum vexat
NOM DE L'ETIQUETA:	Peu d'impremta
NOM DE LA PROPIETAT:	ISBD: Lloc : Nom , data de publicació.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Descriure la informació relacionada amb la publicació de la manifestació
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure

<p>CRITERIS D'APLICACIÓ:</p>	<p>També s'han de donar les informacions relacionades amb privilegis, permisos i llicències concedides quan apareguin a la portada, transcrivint-les de la mateixa manera que apareguin en la portada.</p> <p>S'hauran de desenvolupar les possibles abreviatures que puguin aparèixer.</p> <p>En cas que la informació relativa als privilegis, permisos o llicències apareguin en el títol, en aquest apartat no caldrà donar-ho.</p> <p>La data per a publicacions en diferents volums s'haurà de fer constar, sempre que es pugui, l'any del primer volum i de l'últim.</p> <p><i>Veure regles ISBD → àrea 4</i></p>
<p>EXEMPLES:</p>	<p>In Venezia : appresso Giuseppe Bettinelli, 1761-1762.</p> <p>En Anvers: en casa de Pedro Belleró, 1578. Con gracia y priuilegio imperial.</p>
<p>NOM DE L'ETIQUETA:</p>	<p>Lloc de publicació</p>
<p>NOM DE LA PROPIETAT:</p>	<p>RDA: Lloc de publicació</p>
<p>NECESSITAT D'INFORMACIÓ:</p>	<p>Definir una forma concreta per a les localitzacions</p>
<p>OBLIGATÒRIA:</p>	<p>Sí</p>
<p>REPETIBLE:</p>	<p>Sí</p>
<p>INDEXABLE:</p>	<p>Sí</p>
<p>TIPUS DE VOCABULARI:</p>	<p>Vocabulari controlat Llista de valors (veure apèndix 1)</p>

	Domini obert
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<p><i>Veure esquema de dades RDA. → 2.8.2</i></p> <p><i>Veure Manual de pautes i procediments (ed. rev. 2015) → 752 Ciutat</i></p> <p>Quan no es coneix el lloc de publicació s'especificarà segons RDA 2.8.2.6.5.</p>
EXEMPLES:	<p>Itàlia, Nàpols</p> <p>Catalunya</p> <p>Lloc de publicació no identificat</p>
NOM DE L'ETIQUETA:	Responsable de la publicació
NOM DE LA PROPIETAT:	<p>RDA:</p> <p>Nom de la persona o nom de l'entitat corporativa</p>
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Definir una forma autoritzada per els responsables de la publicació.
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	<p>Vocabulari controlat</p> <p>S'utilitzarà el vocabulari ja existent del catàleg d'autoritats de CÀNTIC. → http://cantic.bnc.cat/</p> <p>S'utilitzarà el llistat de termes definits a RDA → apèndix I.</p>
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<p><i>Veure esquema de dades RDA. → 9.2, 11.2</i></p> <p>Rere el nom definit s'ha d'afegir entre claudàtors la relació entre la persona o entitat amb l'obra.</p>

EXEMPLES:	Monti, Stefano, 1685-1746? [impressor] Compagnia dei Tipografi [impressor]
NOM DE L'ETIQUETA:	Marca d'impressor
ABAST:	Il·lustracions mostrades a la portada que identifiquen a un impressor.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Informar sobre la existència o no d'una marca.
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari controlat Llista de valors (Sí/No) Domini tancat
CRITERIS D'APLICACIÓ:	Donar indicacions (Sí o No) sobre l'aparició de marques d'impressor a la portada.
EXEMPLES:	Sí
NOM DE L'ETIQUETA:	URL Impressor
ABAST:	Enllaç URL de la base de dades Marques d'impressor.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Enllaçar amb el registre d'autoritat de l'impressor.
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure

CRITERIS D'APLICACIÓ:	Donar l'enllaç permanent obtingut del registre de la base de dades Marques d'impressor sempre que estigui disponible.
EXEMPLES:	http://www.bib.ub.edu/cgi-bin/awecgi?db=imp&o1=query&o2=exact&x1=IMP&k1=stamperia+pagliarini
NOM DE L'ETIQUETA:	Any de publicació
NOM DE LA PROPIETAT:	RDA: Data de publicació
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Tenir la possibilitat de realitzar cerques a partir de l'any d'impressió.
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure esquema de dades RDA. → 2.8.6</i>
EXEMPLES:	1787 1805-1808
NOM DE L'ETIQUETA:	Format
NOM DE LA PROPIETAT:	RDA: Format de llibre
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Donar informació sobre el format del document.
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure

CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure esquema de dades RDA. → .12</i> Donar el format sempre que sigui possible o es conegui.
EXEMPLES:	12º
NOM DE L'ETIQUETA:	Nota
NOM DE LA PROPIETAT:	ISBD: Notes sobre l'àrea del títol i de la menció de responsabilitat Notes sobre l'àrea de l'edició i la història bibliogràfica del recurs Notes sobre l'àrea de la publicació, la producció, la distribució, etc.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Informar sobre qualsevol anomalia trobada en algun element de la catalogació.
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure regles ISBD → 7.1, 7.2 i 7.4</i> <i>Veure Manual de pautes i procediments (ed. rev. 2015) → 5XX Notes relatives a l'edició, les emissions i els estats; notes al títol; notes al peu d'impremta</i>
EXEMPLES:	Data d'impressió deduïda del títol Precedeix el títol: "Jesus, Maria, Ioseph"
NOM DE L'ETIQUETA:	Nota a la descripció física
NOM DE LA PROPIETAT:	ISBD:

	Notes a l'àrea de descripció física
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Informar sobre els elements decoratius o tècnics que destaquen a la portada
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure regles ISBD → 7.5</i> <i>Veure Manual de pautes i procediments (ed. rev. 2015) → 5XX Notes a la descripció física</i>
EXEMPLES:	A dues tintes
NOM DE L'ETIQUETA:	Idioma
NOM DE LA PROPIETAT:	RDA: Llengua de l'expressió
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Conèixer en quin idioma està escrita la informació que presenta cada document
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari controlat Llista de valors (veure apèndix 2) En cas de dubte en la utilització d'algun terme (com per exemple l'elecció entre <i>castellà</i> o <i>espanyol</i>) es pot consultar LEMAC. Domini obert
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure esquema de dades RDA. → 6.11</i>

EXEMPLES:	Portuguès
NOM DE L'ETIQUETA:	URL catàleg UB
ABAST:	Enllaç URL del catàleg de la UB
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Enllaçar amb un registre de del catàleg
OBLIGATÒRIA:	Si està disponible
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	Donar l'enllaç permanent obtingut del registre del catàleg de la UB. En cas de trobar més d'un registre enllaçar amb el més complet.
EXEMPLES:	https://cataleg.ub.edu/record=b1851760~S3*c at
NOM DE L'ETIQUETA:	URL publicació digitalitzada
ABAST:	Enllaç URL a una biblioteca digital a on tinguin la publicació dipositada
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Donar accés a un exemplar digitalitzat
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	Donar l'enllaç permanent sempre que sigui possible a un dels repositoris llistats a continuació, ordenats segons l'ordre de preferència:

- BiPaDi: <https://bipadi.ub.edu/digital/>
- MDC: <http://mdc1.csuc.cat/>
- Biblioteca Digital Miguel de Cervantes:
<http://www.cervantesvirtual.com/>
- Biblioteca Virtual del Patrimonio Bibliográfico:
<http://bvpb.mcu.es/es/consulta/busqueda.cmd>
- Europeana:
<https://www.europeana.eu/portal/es>
- Hathi Trust Digital Library:
<https://www.hathitrust.org/>
- Google Books:
<https://books.google.com/?hl=en>
- Observant el país de publicació pot ser pertinent consultar les respectives biblioteques nacionals:
Biblioteca Digital Hispánica
(<http://bdh.bne.es/bnearch/Search.do?>), Gallica
(<https://gallica.bnf.fr/accueil/fr/content/accueil-fr?mode=desktop>),
Biblioteca Digitale Italiana
(<http://www.internetculturale.it/it/1038/biblioteca-digitale-italiana>), etc.

En cas de les publicacions en diferents parts, s'ha de donar un enllaç per a cada part que es disposi.

	En cas que apareguin més d'un exemplar en un mateix repositori donar aquell que sembli millor digitalitzat.
EXEMPLES:	http://bdh-rd.bne.es/viewer.vm?id=0000038597&page=1
EXEMPLARS	
NOM DE L'ETIQUETA:	IdExemplar
ABAST:	Es tracta de la clau primària de l'entitat exemplars.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Identificar inequívocament un registre de la base de dades.
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	Els valors d'aquesta propietat es tracten de valors numèrics acompanyats d'una lletra consecutiva per a cadascun dels exemplars apareguts per a una mateixa manifestació.
EXEMPLES:	00025a
NOM DE L'ETIQUETA:	Volum
ABAST:	El número referent al volum respecte al conjunt d'una manifestació
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Informar sobre quin volum és l'exemplar
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	No

TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	S'ha d'indicar el número del volum en xifres.
EXEMPLES:	5 8.2
NOM DE L'ETIQUETA:	Títol de la part
ABAST:	Títol diferent que té cadascun dels volums respecte al conjunt d'una manifestació.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Donar informació sobre el títol d'un volum.
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	S'ha de transcriure la informació relativa als títols de les parts sempre que apareguin. <i>Veure esquema de dades RDA. → 2.3</i>
EXEMPLES:	Tomo I. Doctrina christiana, y regular
NOM DE L'ETIQUETA:	Any de publicació del volum
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Tenir la possibilitat de realitzar cerques a partir de l'any d'impressió.
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	Donar l'any que apareix en el volum que s'està catalogant.

	Aquesta propietat nomès s'aplicarà en les publicacions que tenen més d'un volum
EXEMPLES:	1787 1805-1808
NOM DE L'ETIQUETA:	Dimensió
NOM DE LA PROPIETAT:	ISBD: Dimensions
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Donar informació sobre el nombre de fulls i la mida del document.
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure regles ISBD → 7.7</i> <i>Veure esquema de dades RDA. → 3.4, 3.5</i> El nombre de fulls i la mida sempre es donaran.
EXEMPLES:	1 full; (23 cm)
NOM DE L'ETIQUETA:	Parts conservades
NOM DE LA PROPIETAT:	RDA: Nota sobre l'extensió de l'ítem
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Donar a conèixer la informació dels els fulls conservats.
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	No

TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	Només es donarà aquesta informació quan el document consti d'algun altre full a part de la portada. <i>Veure esquema de dades RDA. → 3.22.2</i>
EXEMPLES:	Gravat i portada Portada grabada i portada tipogràfica Portada, prefaci i començament d'una introducció
NOM DE L'ETIQUETA:	Estat físic
NOM DE LA PROPIETAT:	RDA: Característiques del suport físic d'un ítem concret
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Donar a conèixer en quin estat es conserven els documents preservats.
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari controlat Llista de valors (veure apèndix 3) Domini obert
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure esquema de dades RDA. → 3.22.1</i> <i>Veure Manual de pautes i procediments (ed. rev. 2015) → 949 Estat físic</i> En el cas dels danys produïts per insectes o altres organismes s'haurà d'indicar el grau d'afectació (lleu, moderat, seriós). → Veure

	<i>Archives Damage Atlas</i> ⁴² : http://www.heritageforpeace.org/wp-content/uploads/2013/03/archives_damage_atlas.pdf
EXEMPLES:	Taques d'humitat Forats d'insectes (moderat)
NOM DE L'ETIQUETA:	Antic Posseïdor
NOM DE LA PROPIETAT:	RDA: Nom de la persona o entitat
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Definir una forma autoritzada de l'antic posseïdor
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari controlat S'utilitzarà el vocabulari ja existent del catàleg d'autoritats de CÀNTIC. → http://cantic.bnc.cat/ Domini obert
CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure esquema de dades RDA. → 9.2</i>
EXEMPLES:	Lluís, Bonfillius, O.S.M., actiu segle XVIII-segle XIX
NOM DE L'ETIQUETA:	URL Antic Posseïdor
ABAST:	Enllaç URL de la base de dades d'Antics posseïdors.

---

⁴² Veure referencia 34

NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Enllaçar amb el registre d'autoritat del posseïdor.
OBLIGATÒRIA:	Si està disponible
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	Donar l'enllaç permanent obtingut del registre de la base de dades Antics posseïdors
EXEMPLES:	http://www.bib.ub.edu/cgi-bin/awecgi?db=pos&o1=query&o2=exact&x1=POS&k1=lluis,+bonfilius,+o.s.m.,+actiu+segle+xviii-segle+xix
NOM DE L'ETIQUETA:	Tipus de marca de posseïdor
ABAST:	Els diferents tipus de senyals afegits en un exemplar concret.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Informar sobre l'aparició de marques d'antics posseïdors.
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure
CRITERIS D'APLICACIÓ:	Donar un dels termes definits segons correspongui (veure apèndix 4): seguit per informació complementària per tal de detallar la marca.

	<p>En el cas de segells i altres marques, s'haurà d'afegir la forma autoritzada de l'antic posseïdor per identificar la marca.</p> <p>En el cas de les diferents tipus de notes s'haurà de transcriure la informació.</p> <p><i>Veure Manual de pautes i procediments (ed. rev. 2015) → Marques de lectura/estructuració del text; Censures/Notes de censura</i></p>
EXEMPLES:	<p>Segell humit: Palacio Real (Madrid, Madrid). Biblioteca</p> <p>Exlibris manuscrit: "Es de la Bib[liote]ca mariana del conv[en]to de s[a]n fran[cis]co de Bar[celo]na"</p> <p>Exlibris imprés: "Utitur P[ater] F[rater] Ludovicus Faura Ord[inis] Praed[icatorum] S[acrae] T[heologiae] M[agister] Theologus Casanatensis Conventus S[anctae] Catharinae Barcinonensis"</p>
NOM DE L'ETIQUETA:	Etiquetes impreses
ABAST:	Etiquetes antigues que apareixen enganxades en algun indret del document.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Donar a conèixer informació addicional sobre antics posseïdors o altres informacions com signatures topogràfiques antigues
OBLIGATÒRIA:	No
REPETIBLE:	Sí
INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari lliure

CRITERIS D'APLICACIÓ:	<i>Veure Manual de pautes i procediments (ed. rev. 2015) → Marques de lectura/estructuració del text; Censures/Notes de censura</i>
EXEMPLES:	0701018105 ES-BaUB
NOM DE L'ETIQUETA:	Localització
ABAST:	Propietat administrativa
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Localitzar físicament el document dins la biblioteca.
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	No
INDEXABLE:	Sí
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari controlat Llista de valors (veure apèndix 5) Domini tancat
CRITERIS D'APLICACIÓ:	S'ha de donar l'armari en què es troba, el nom que se li ha donat a la caixa (en la gran majoria de casos serà un nom de ciutat o país) i el número de caixa que representa.
EXEMPLES:	Armari 85 – Països minoritaris – caixa 2
NOM DE L'ETIQUETA:	IdManifestació
ABAST:	Es tracta de la clau forana pertanyent a la manifestació.
NECESSITAT D'INFORMACIÓ:	Poder relacionar els registres d'aquesta taula amb els de l'entitat Manifestació.
OBLIGATÒRIA:	Sí
REPETIBLE:	No

INDEXABLE:	No
TIPUS DE VOCABULARI:	Vocabulari Controlat Els valors s'obtenen de l'entitat Manifestació d'aquesta base de dades. Domini Obert
CRITERIS D'APLICACIÓ:	S'ha de donar el mateix valor al que fa referència la clau primària del registre de l'entitat Manifestació.
EXEMPLES:	00025

Taula 4. Diccionari de dades

A3. Apèndixs

Les següents taules no estan completes, es mostren uns quants valors per a cada una de les propietats per tal de veure el seu funcionament.

Apèndix 1

Valors per a la propietat Lloc de publicació
Catalunya
Catalunya, Barcelona
Catalunya, Sanahuja
França, Lió
Itàlia
Itàlia, Nàpols
Itàlia, Roma
...

Apèndix 2

Valors per a la propietat Idioma
Llatí
Català
Castellà
Francès
Italià
Portuguès
Alemanys
...

Apèndix 3

S'aplicaran els termes que s'utilitzen per el catàleg UB definits a les pautes internes.

Valors per a la propietat Estat físic
Paper debilitat
Fulls ratats (lleu)
Fulls ratats (moderat)
Fulls ratats (seriós)
Forats d'insectes (lleu)
Forats d'insectes (moderat)
Forats d'insectes (seriós)
Acidesa
Foxing

Taques d'humitat
Taques de fongs
...

Apèndix 4

S'aplicaran els termes que s'utilitzen per el catàleg d'antics posseïdors definits a les pautes internes.

Valors per a la propietat Tipus de marca de posseïdor
Anotació manuscrita
Escut d'armes
Ex-dono manuscrit
Exlibris manuscrit
Marca de foc
Monograma
Promesa de recompensa
...

Apèndix 5

Valors per a la propietat Localització
Armari 78 – Alcalà
Armari 78 – Barcelona – caixa 1
Armari 78 – Barcelona – caixa 2

Armari 79 – Espanya – caixa 4
Armari 79 – Madrid sense número
Armari 80 – Madrid (portades) – caixa 1
Armari 85 – Països minoritaris – caixa 2
Armari 109 – Posteriors 1820
...

